EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 15. 12. 2021
COM(2021) 851 final

2021/0422 (COD)

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva, ktorou sa nahrádza smernica 2008/99/ES

{SEC(2021) 428 final} - {SWD(2021) 465 final} - {SWD(2021) 466 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Súčasným právnym predpisom EÚ, v ktorom sa stanovujú spoločné minimálne pravidlá na kriminalizáciu trestných činov proti životnému prostrediu, je smernica 2008/99/ES o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva.

Komisia vyhodnotila smernicu v rokoch 2019/2020 a svoje zistenia uverejnila v októbri 2020[1]. Zistila, že smernica v praxi nemala veľký účinok: za posledných desať rokov zostal počet prípadov trestných činov proti životnému prostrediu, ktoré boli úspešne vyšetrené a pri ktorých bol vydaný rozsudok, veľmi nízky. Okrem toho boli uložené úrovne sankcií príliš nízke na to, aby boli odrádzajúce, a cezhraničná spolupráca neprebiehala systematicky.

V hodnotení sa zistili značné nedostatky v presadzovaní práva vo všetkých členských štátoch a na všetkých úrovniach reťazca presadzovania práva (polícia, prokuratúra a trestné súdy). Identifikovali sa v ňom aj nedostatky v členských štátoch z hľadiska zdrojov, špecializovaných znalostí, informovanosti, stanovovania priorít, spolupráce a výmeny informácií a zistilo sa, že neexistujú žiadne zastrešujúce národné stratégie na boj proti trestným činom proti životnému prostrediu zahŕňajúce všetky úrovne reťazca presadzovania práva a multidisciplinárny prístup[2]. Okrem toho nedostatočná koordinácia medzi presadzovaním správneho a trestného práva a ukladaním sankcií často bráni účinnosti.

Takisto sa konštatovalo, že nedostatok spoľahlivých, presných a úplných štatistických údajov o konaniach týkajúcich sa trestných činov proti životnému prostrediu v členských štátoch nepredstavoval prekážku len pre hodnotenie Komisie, ale aj pre vnútroštátnych tvorcov politík a odborníkov z praxe v monitorovaní účinnosti ich opatrení.

Na základe zistení hodnotenia sa Komisia rozhodla smernicu zrevidovať. V pracovnom programe Komisie na rok 2021 je legislatívny návrh na revíziu smernice[3] naplánovaný na december 2021.

Navrhuje sa nahradiť smernicu 2008/99/ES. K tomuto návrhu je pripojené oznámenie[4], v ktorom sa vysvetľujú jeho politické ciele. V záujme riešenia identifikovaných problémov má návrh šesť cieľov.

1. Zlepšiť účinnosť vyšetrovaní a trestných stíhaní aktualizáciou rozsahu pôsobnosti smernice.
2. Zlepšiť účinnosť vyšetrovaní a trestných stíhaní objasnením alebo vypustením nejasných pojmov používaných vo vymedzení trestných činov proti životnému prostrediu.
3. Zabezpečiť účinné, odrádzajúce a primerané druhy a úrovne sankcií za trestné činy proti životnému prostrediu.

---

[1] Pracovný dokument útvarov Komisie, Hodnotenie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/99/ES z 19. novembra 2008 o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva (smernica o trestných činoch proti životnému prostrediu), SWD(2020) 259 final z 28. októbra 2020 (časť I, časť II, zhrnutie).

[2] Hodnotiaca správa, s. 32 – 33. Podrobnosti o zdrojoch sú uvedené na strane 33 hodnotiacej správy.

[3] Pracovný program Komisie na rok 2021, https://ec.europa.eu/info/publications/2021-commission-work-programme-key-documents_en.

[4] Oznámenie Európskemu parlamentu a Rade o zintenzívnení boja proti environmentálnym trestným činom, COM(2021) 814 zo 14. decembra 2021.

4. Podporiť cezhraničné vyšetrovanie a trestné stíhanie.

5. Zlepšiť informované rozhodovanie o trestných činoch proti životnému prostrediu lepším zberom a výmenou štatistických údajov.

6. Zlepšiť operačnú účinnosť vnútroštátnych reťazcov presadzovania práva na podporu vyšetrovaní, trestných stíhaní a ukladania sankcií.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Ciele tohto návrhu sú v súlade s týmito ustanoveniami politík a právnych predpisov:

- rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi,
- Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie,
- smernica 2014/41/EÚ o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach,
- rámcové rozhodnutie Rady 2005/214/SVV o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na peňažné sankcie,
- rámcové rozhodnutie Rady 2009/948/SVV o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní,
- rámcové rozhodnutie Rady 2009/315/SVV o organizácii a obsahu výmeny informácií z registra trestov medzi členskými štátmi,
- nariadenie (EÚ) 2016/794 o Europole,
- nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry,
- nariadenie (EÚ, Euratom) č. 883/2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF),
- smernica (EÚ) 2017/1371 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva,
- smernica (EÚ) 2019/1937 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie.

- **Súlad s ostatnými politikami EÚ**

Trestné právo je jednou súčasťou komplexnej stratégie EÚ na ochranu a zlepšenie stavu životného prostredia, ktorá je prioritou Európskej komisie. V oznámení o Európskej zelenej dohode a stratégii biodiverzity sa stanovuje celý rad opatrení na ochranu životného prostredia, ktoré sa navzájom posilňujú a ovplyvňujú, pričom sa spájajú v rámci celostného prístupu. Trestnoprávne opatrenia sa prijímajú ako posledná možnosť, keď iné opatrenia nestačia na zabezpečenie dodržiavania právnych predpisov. Environmentálne ukazovatele týkajúce sa napr. stupňa znečistenia ovzdušia alebo biodiverzity by teda merali účinnosť celkovej stratégie na zlepšenie životného prostredia, nielen účinnosť nového prístupu k trestným činom proti životnému prostrediu.

Okrem toho Stratégia EÚ pre bezpečnostnú úniu a stratégia EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti na roky 2021 – 2025 obsahujú posúdenie a revíziu smernice ako súčasť kľúčových opatrení určených na boj proti trestným činom proti životnému prostrediu.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Právnym základom navrhovanej smernice je článok 83 ods. 2 ZFEÚ. V článku 83 ods. 2 ZFEÚ sa uvádza právomoc EÚ stanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v oblastiach politiky EÚ, ktoré boli predmetom harmonizačných opatrení, ak je to potrebné v záujme účinného presadzovania práva:

„Ak sa ukáže, že aproximácia zákonov a iných právnych predpisov v oblasti trestného práva je nevyhnutná na zabezpečenie účinného uskutočňovania politiky Únie v oblasti, ktorá bola predmetom harmonizačných opatrení, môžu smernice ustanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v dotknutej oblasti. Takéto smernice sa prijímajú v súlade s riadnym legislatívnym postupom alebo mimoriadnym legislatívnym postupom podľa toho, aký bol použitý pri prijímaní príslušných harmonizačných opatrení, bez toho, aby bol dotknutý článok 76.“

• Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)

Trestná činnosť týkajúca sa životného prostredia má často cezhraničný rozmer, keďže niektoré trestné činy proti životnému prostrediu zvyčajne ovplyvňujú viaceré krajiny (napríklad nezákonné obchodovanie s odpadom, chránenými druhmi alebo produktmi z voľne žijúcich druhov, pozri oddiel 1 – Úvod) alebo majú cezhraničný dosah (napr. v prípade cezhraničného znečistenia ovzdušia, vody a pôdy)[5]. Cezhraničná spolupráca medzi orgánmi presadzovania práva a súdnymi orgánmi je preto nevyhnutná.

Cieľom existujúcej smernice bolo poskytnúť harmonizovaný právny rámec pre trestné činy v snahe uľahčiť cezhraničnú spoluprácu. Ako sa však podrobne uvádza v hodnotiacej správe, napriek pokroku pri vytváraní spoločného súboru vymedzení trestných činov proti životnému prostrediu v celej EÚ a vyžadovaniu viac odrádzajúcich úrovní sankcií členské štáty konajúce samostatne nezosúladili svoje chápanie trestných činov proti životnému prostrediu v rámci voľného priestoru, ktorý im ponechala smernica. Podobne nedostatočné úrovne sankcií v niektorých členských štátoch bránia vytvoreniu rovnakých podmienok v celej EÚ a uplatňovaniu nástrojov vzájomného uznávania (ako je európsky zatýkací rozkaz a európsky vyšetrovací príkaz).

Priepasť medzi reakciou trestnej justície na trestné činy proti životnému prostrediu a kriminologickou situáciou v teréne sa zväčšuje. Napriek súčasnej smernici sa počet cezhraničných vyšetrovaní a odsúdení v EÚ za trestné činy proti životnému prostrediu výrazne nezvýšil. Naproti tomu trestné činy proti životnému prostrediu v celosvetovom meradle medzitým ročne narastajú o 5 % až 7 %[6], čo spôsobuje trvalé škody na biotopoch, druhoch, zdraví ľudí a príjmoch štátnych správ a podnikov.

• Proporcionalita

V súlade so zásadou proporcionality v zmysle článku 5 ods. 4 ZEÚ sa navrhovaná revízia smernice 2008/99/ES obmedzuje na to, čo je nevyhnutné a primerané na prispôsobenie

[5] Správa o prípadoch trestných činov proti životnému prostrediu, ktoré riešil Eurojust – január 2021, s. 8. Pozri hodnotenie rýchlej reakcie UNEP a Interpolu s názvom *The rise of environmental crime. A growing threat to natural resources, peace, development and security* (Nárast trestnej činnosti proti životnému prostrediu. Zvyšujúca sa hrozba pre prírodné zdroje, mier, rozvoj a bezpečnosť), 2016, s. 7.

[6] Hodnotenie rýchlej reakcie UNEP a Interpolu s názvom *The rise of environmental crime. A growing threat to natural resources, peace, development and security* (Nárast trestnej činnosti proti životnému prostrediu. Zvyšujúca sa hrozba pre prírodné zdroje, mier, rozvoj a bezpečnosť), 2016, s. 7.

existujúcich právnych predpisov o trestných činoch v tejto oblasti novým hrozbám. Opatrenia týkajúce sa používania nástrojov vyšetrovania a výmeny informácií sú zahrnuté len v rozsahu potrebnom na účinné fungovanie navrhovaného trestnoprávneho rámca.

V tomto návrhu sa vymedzuje rozsah trestných činov s cieľom zahrnúť všetko príslušné konanie, no s obmedzením sa na to, čo je nevyhnutné a primerané. Nová smernica zahŕňa nové kategórie trestných činov proti životnému prostrediu v rozsahu, ktorý sa vyžaduje v príslušných právnych predpisoch v oblasti životného prostredia. Trestné činy i sankcie sa obmedzujú na vážne porušenia právnych predpisov v oblasti životného prostredia, a teda rešpektujú proporcionalitu.

- **Výber nástroja**

V súlade s článkom 83 ods. 2 sa minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v oblastiach politiky EÚ, ktoré boli predmetom harmonizačných opatrení, môžu stanoviť len prostredníctvom smernice Európskeho parlamentu a Rady prijatej v súlade s riadnym legislatívnym postupom.

Naďalej sú potrebné trestné sankcie na zabezpečenie účinného vykonávania v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje smernica o trestných činoch proti životnému prostrediu z roku 2008. Komisia preto navrhuje preniesť zoznam trestných činov uvedený v článku 3 smernice z roku 2008 s potrebnými spresneniami a úpravami, čo zahŕňa: závažné trestné činy súvisiace so znečisťovaním; neoprávnené nakladanie s odpadmi a nezákonnú prepravu odpadu; prevádzku zariadení, v ktorých sa vykonávajú nebezpečné činnosti alebo sa skladujú alebo používajú nebezpečné látky; trestné činy súvisiace s výrobou, produkciou, so spracovaním, s používaním, držaním, so skladovaním, s prepravou, dovozom, vývozom alebo ukladaním rádioaktívneho materiálu alebo manipuláciou s ním; trestnú činnosť týkajúcu sa voľne žijúcich živočíchov a rastlín vrátane nezákonného usmrcovania, ničenia, držby alebo odchytu exemplárov voľne žijúcich živočíchov a rastlín, nezákonného obchodovania s voľne žijúcimi druhmi a poškodzovania biotopov; nezákonnú výrobu, uvádzanie na trh, dovoz, vývoz, používanie, emisiu alebo uvoľňovanie látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu.

Potreba bojovať proti týmto kategóriám trestných činov prostredníctvom trestných sankcií bola potvrdená v záveroch Rady, ktorými sa stanovujú priority EÚ v boji proti závažnej a organizovanej trestnej činnosti pre Európsku multidisciplinárnu platformu proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT) na roky 2022 až 2025[7].

Pokiaľ ide najmä o trestnú činnosť v oblasti odpadu, v správe Európskej únie o hodnotení hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti z roku 2021[8] sa uvádza, že „*nakladanie s odpadmi je lukratívne a rýchlo sa rozvíjajúce odvetvie, ktoré čoraz viac priťahuje zločincov. Väčšina nahlásených prípadov nezákonného obchodovania s odpadom sa týkala jednotlivcov*

[7] Závery Rady, ktorými sa stanovujú priority EÚ v boji proti závažnej a organizovanej trestnej činnosti pre EMPACT na roky 2022 až 2025, 8665/21, 12. mája 2021. Cieľom priority v oblasti trestných činov proti životnému prostrediu je: „narušiť zločinecké siete, ktoré sa podieľajú na všetkých formách trestnej činnosti proti životnému prostrediu, s osobitným dôrazom na nezákonné obchodovanie s odpadom a s voľne žijúcimi druhmi, ako aj na zločinecké siete a nezákonne podnikajúcich jednotlivcov, ktorí dokážu prenikať do zákonných podnikateľských štruktúr na vysokej úrovni alebo zakladajú vlastné spoločnosti, aby si tak uľahčili trestnú činnosť“.

[8] Európska únia: hodnotenie hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti (EU SOCTA), Korupčný vplyv: infiltrácia a podkopávanie európskeho hospodárstva a spoločnosti organizovanou trestnou činnosťou, Europol 2021, s. 54. Pokiaľ ide o trestnú činnosť týkajúcu sa voľne žijúcich živočíchov a rastlín, pozri s. 55f.

pracujúcich v spoločnostiach na nakladanie s odpadom ako zamestnanci alebo prevádzkujúcich ich ako manažéri, ktorí porušujú vnútroštátne a medzinárodné právne predpisy a normy upravujúce zber, spracovanie a zneškodňovanie odpadu v snahe maximalizovať zisky. Najúspešnejšími nezákonnými obchodníkmi s odpadom sú tí, ktorí kontrolujú celý cyklus spracovania, od krajín pôvodu po cieľové krajiny. Páchatelia trestnej činnosti, ktorí nezákonne obchodujú s odpadom medzi rôznymi krajinami, využívajú najmä zákonné podnikateľské štruktúry na organizovanie trestnej činnosti v oblasti odpadu. Viaceré spoločnosti sú často vlastnené tými istými jednotlivcami alebo bielymi koňmi. Takéto zákonné podnikateľské štruktúry bežne menia vedúcich pracovníkov a často sa zrušujú po krátkom období činnosti, keďže podnik prevezme nový obchodný subjekt. Spoločnosti pôsobiace v rôznych fázach cyklu v oblasti odpadu sa často nachádzajú v rôznych jurisdikciách. Nezákonné obchodovanie s odpadom je úzko spojené s inými trestnými činmi, ako sú podvody v oblasti dokladov, ekonomické podvody, daňové úniky, korupcia, pranie špinavých peňazí, ako aj krádeže a vyvážanie odpadu z výroby nelegálnych drog na skládky“.

Komisia okrem toho identifikovala potrebu trestných sankcií na zabezpečenie účinného vykonávania politík EÚ v oblasti ochrany životného prostredia v súvislosti s nasledujúcimi kategóriami trestných činov, na ktoré sa smernica v súčasnosti nevzťahuje:

- uvádzanie výrobkov, ktoré v rozpore s povinnými požiadavkami spôsobujú podstatné škody na životnom prostredí z dôvodu používania výrobku vo väčšom rozsahu, na trh,
- vážne porušenia právnych predpisov EÚ o chemikáliách, ktoré spôsobujú podstatné škody na životnom prostredí alebo na ľudskom zdraví,
- nezákonná recyklácia lodí,
- nezákonný odber vody,
- vypúšťanie znečisťujúcich látok z lodí (navrhuje sa, aby sa táto kategória trestného činu prebrala zo smernice 2005/35/ES[9] v záujme konsolidácie právneho rámca),
- nezákonný obchod s drevom,
- vážne porušenia pravidiel introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Únie,
- vážne obchádzanie požiadaviek na vykonanie posúdenia vplyvov na životné prostredie,
- nezákonná výroba, uvádzanie na trh, dovoz, vývoz, používanie, emisia alebo uvoľňovanie fluórovaných skleníkových plynov.

Tieto konania predstavujú potenciálne vysoké riziko pre ľudské zdravie a životné prostredie a môžu viesť k mimoriadne závažným negatívnym vplyvom na životné prostredie a spoločnosť. Napriek skutočne sa vyskytujúcim a potenciálne možným škodlivým dôsledkom nie je presadzovanie príslušných pravidiel v súčasnosti dostatočne účinné. Prijímanie správnych sankcií členskými štátmi a spoliehanie sa na ne sa doteraz ukázalo ako nedostatočné na zabezpečenie dodržiavania pravidiel ochrany životného prostredia, čo si vyžaduje prísnejšie opatrenia na predchádzanie trestným činom proti životnému prostrediu a boj proti nim.

[9] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/35/ES zo 7. septembra 2005 o znečisťovaní mora z lodí a o zavedení sankcií vrátane trestných sankcií za trestné činy v oblasti znečistenia (Ú. v. EÚ L 255, 30.9.2005, s. 11 – 21).

Napríklad, pokiaľ ide o nariadenie EÚ o dreve[10], hoci všetky členské štáty zahrnuli sankcie voči páchateľom do vnútroštátnych právnych predpisov, druhy sankcií a ich maximálne úrovne sa v jednotlivých členských štátoch výrazne líšia: správne pokuty a zaistenia možno uložiť v 23 členských štátoch, trestnoprávne pokuty v 16, trest odňatia slobody v 17, pozastavenie obchodnej činnosti v 15 a v 11 členských štátoch možno uložiť iné druhy sankcií. Pokuty uplatniteľné na porušenia nariadenia EÚ o dreve sa pohybujú od 50 EUR do neobmedzenej sumy[11]. Tieto rozdiely medzi sankčnými režimami členských štátov uplatniteľnými na porušenie predpisov nariadenia EÚ o dreve a skutočnosť, že sankcie sa v mnohých prípadoch považujú za príliš nízke na to, aby skutočne mali odrádzajúci účinok na nezákonné správanie, spolu s nerovnomerným presadzovaním v rámci EÚ predstavujú riziko narušenia obchodu. Okrem toho rozdiely v sankčných režimoch a nejednotné vykonávanie v členských štátoch narúšajú rovnaké podmienky tým, že znevýhodňujú prevádzkovateľov, ktorí požiadavky prísne dodržiavajú. To možno riešiť harmonizovanou kriminalizáciou a aproximáciou úrovní sankcií v celej EÚ v rámci smernice o trestných činoch proti životnému prostrediu.

Je zrejmé, že za istých okolností, ako sú napr. tie, ktoré viedli k vražde dvoch lesníkov v jednom členskom štáte, ktorí vyšetrovali problémy súvisiace s nezákonnou ťažbou dreva, sú správne sankcie neprimerané. Základný vzorec porušovania právnych predpisov týkajúcich sa dreva má taký závažný charakter, že orgány musia mať v záujme jeho riešenia prostriedky na presadzovanie trestného práva. Pokiaľ ide o otázky týkajúce sa dreva, Komisia začala proti tomuto členskému štátu postup v prípade nesplnenia povinnosti v súvislosti s nedostatkom účinných kontrol hospodárskych subjektov a neuplatňovaním primeraných sankcií. Medzitým tento členský štát zaviedol trestné sankcie za konkrétne pochybenia, na ktoré sa predtým vzťahovali len správne sankcie, ktoré nestačili na zabezpečenie dodržiavania predpisov.

Vážne porušenia zákazov používania rušiacich zariadení v motorových vozidlách odhalené od roku 2015 svedčia o tom, že ani veľké etablované spoločnosti nemusia byť odradené od porušovania predpisov, ak si uvedomujú, že presadzovanie práva bude len správnej povahy.

Ďalší príklad sa týka nezákonného odberu vody, ktorý prispieva k vážnemu úbytku vodných zdrojov, čo je problém, ktorý sa v dôsledku zmeny klímy zhoršuje. Dvor audítorov vo svojej osobitnej správe z roku 2021 „Udržateľné využívanie vody v poľnohospodárstve: je pravdepodobnejšie, že finančnými prostriedkami z SPP sa bude podporovať väčšie než efektívnejšie využívanie vody“ konštatuje neúčinnosť správnych opatrení na riešenie nadmerného odberu vody a zdôrazňuje, že kontroly sú zriedkavé a sankcie sú príliš nízke na

[10] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 995/2010 z 20. októbra 2010, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva (Ú. v. EÚ L 295, 12.11.2010, s. 23 – 34).

[11] Pracovný dokument útvarov Komisie, Kontrola vhodnosti nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 995/2010 z 20. októbra 2010, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva (nariadenie EÚ o dreve), a nariadenia (ES) č. 2173/2005 z 20. decembra 2005 o vytvorení licenčného systému FLEGT na dovoz dreva do Európskeho spoločenstva (nariadenie FLEGT), 17. 11. 2021 SWD(2021) 328 final, s. 14.

to, aby sa zabezpečilo účinné vykonávanie a dodržiavanie príslušných povinností[12]. V správe sa uvádzajú nedostatky v sankčných režimoch v jednotlivých členských štátoch[13].

Okrem toho obmedzený počet členských štátov zaviedol sankcie uplatniteľné na developerov podľa smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Na developerov napríklad nie je systematicky zacielená pozornosť v prípadoch, keď nevykonajú posúdenie vplyvov daného projektu na životné prostredie alebo realizujú projekty pred dokončením príslušných postupov alebo bez riadnych povolení. Porušenia týchto povinností môžu viesť k významným negatívnym dôsledkom na životné prostredie, hoci existujúca úroveň sankcií dostatočne neodrádza od takýchto trestných činov.

Je nevyhnutné, aby sa dodržiavanie pravidiel EÚ týkajúcich sa činností s vplyvom na životné prostredie a environmentálne citlivého tovaru posilnilo dostupnosťou trestných sankcií, ktoré preukazujú ráznejšiu formu sociálneho nesúhlasu v porovnaní so správnymi sankciami. Zaradením vážnych porušení pravidiel Únie, ktoré bez ohľadu na svoj právny základ prispievajú k politike Únie v oblasti ochrany životného prostredia, medzi trestné činy sa zavádzajú jasné hranice pre druhy správania, ktoré sa považujú za obzvlášť neprijateľné, a verejnosti a potenciálnym páchateľom to signalizuje, že príslušné orgány berú takéto správanie veľmi vážne. Zdá sa, že ide o mimoriadne vhodný krok vzhľadom na výslovné spoliehanie sa na zásady prevencie a predbežnej opatrnosti v tejto oblasti politiky.

Spoločné minimálne pravidlá vymedzenia trestných činov proti životnému prostrediu a sankcií by takisto umožnilo využívať účinnejšie metódy vyšetrovania a účinnejšiu spoluprácu v rámci členských štátov a medzi nimi. Vzhľadom na vzťah s vnútorným trhom a obchodnou politikou EÚ sa to považuje za mimoriadne dôležité, pokiaľ ide o boj proti nezákonnému obchodovaniu s odpadom a voľne žijúcimi druhmi (vrátane nezákonného obchodu s drevom).

Vzhľadom na to, ako trestné činy proti životnému prostrediu môžu ničivo vplývať na životné prostredie a ľudské zdravie, je dôležité, aby potenciálni páchatelia nevnímali časti EÚ ako miesta, v ktorých funguje menej prísny a menej účinný regulačný režim. Ukladanie trestných sankcií za najzávažnejšie pochybenia v oblasti životného prostredia bude mať väčší odrádzajúci účinok na potenciálnych páchateľov. Zavedenie trestných sankcií všetkými členskými štátmi je preto nevyhnutné na zabezpečenie účinného vykonávania politiky Únie v oblasti ochrany životného prostredia.

Pokiaľ ide o zahrnutie konania z nedbanlivosti do rozsahu trestných činov, je dôležité zdôrazniť mieru, v akej sa environmentálne pravidlá EÚ spoliehajú na preventívne a ochranné opatrenia. V zmluve (článok 191 ods. 2 ZFEÚ) sa výslovne stanovuje, že environmentálna politika je založená na týchto zásadách. Pri vykonávaní činností, ktoré sú vo svojej podstate nebezpečné z dôvodu používania nebezpečných materiálov a/alebo procesov, je potrebná vysoká úroveň starostlivosti. V tejto súvislosti môže mať konanie z nedbanlivosti závažné či dokonca katastrofické následky, v dôsledku čoho je potrebné zdôrazniť postoj spoločnosti, že konanie z nedbanlivosti by sa malo považovať za dostatočne závažné na to, aby mohlo byť kriminalizované. Trestné právo má mať odrádzajúci účinok a zahrnutie nedbanlivosti by samo

[12] Európsky dvor audítorov, osobitná správa z roku 2021, Udržateľné využívanie vody v poľnohospodárstve: je pravdepodobnejšie, že finančnými prostriedkami z SPP sa bude podporovať väčšie než efektívnejšie využívanie vody, bod 62f.

[13] Európsky dvor audítorov, osobitná správa z roku 2021, Udržateľné využívanie vody v poľnohospodárstve: je pravdepodobnejšie, že finančnými prostriedkami z SPP sa bude podporovať väčšie než efektívnejšie využívanie vody, pozri napr. bod 32.

osebe malo demotivovať od akéhokoľvek sklonu k takémuto konaniu, napríklad s cieľom získať finančný zisk prostredníctvom nedostatočných investícií alebo nenáležitým šetrením.

Acquis v oblasti životného prostredia zahŕňa významný počet nástrojov, ako je smernica o priemyselných emisiách[14], smernica Seveso[15], nariadenie REACH[16] a právne predpisy o odpade, ktoré sa zameriavajú na zabezpečenie toho, aby sa k nebezpečným alebo vysokorizikovým činnostiam a látkam pristupovalo s vysokou úrovňou technických záruk.

Pokiaľ ide o frekvenciu výskytu určitých trestných činov, v prípade organizovanej trestnej činnosti sa, žiaľ, usudzuje, že podkopáva nakladanie s odpadmi[17]. Problémy s porušovaním zákazov týkajúcich sa voľne žijúcich živočíchov a rastlín sú takisto dlhodobo uznávaným problémom, o čom svedčí napríklad zameranie Bernského dohovoru[18] na prácu súvisiacu s bojom proti trestnej činnosti týkajúcej sa voľne žijúcich živočíchov a rastlín. Aj v tomto kontexte a vzhľadom na povahu príslušného konania je potrebné, aby sa táto smernica vzťahovala aj na nedbanlivé správanie.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

• Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov

Komisia vykonala hodnotenie aktuálnej smernice v rokoch 2019/2020 (uverejnené bolo v októbri 2020), v ktorom dospela k záveru, že smernica nemala v praxi veľký účinok. Hodnotenie smernice *ex post* sa riadilo štyrmi hlavnými kritériami posudzovania: a) účinnosť (hodnotenie, či sa dosiahli ciele smernice); b) efektívnosť (hodnotenie, či prínosy vyplývajúce z existencie a vykonávania smernice odôvodňujú náklady); c) súdržnosť (s inými príslušnými právnymi predpismi a politikami EÚ v oblasti trestného práva a životného prostredia, ako aj s medzinárodnými záväzkami EÚ) a d) relevantnosť (relevantnosť pôvodných cieľov smernice vzhľadom na súčasné a budúce potreby). V hodnotení sa zohľadnili aj sociálne a hospodárske vplyvy na rôzne skupiny zainteresovaných strán.

V hodnotení sa identifikovalo šesť hlavných problémov, ktoré viedli k nedostatočnej účinnosti smernice v praxi:

1. Rozsah pôsobnosti smernice je zastaraný a vymedzený komplexným spôsobom, čo bráni účinným vyšetrovaniam, trestným stíhaniam a cezhraničnej spolupráci.

2. Smernica obsahuje niekoľko nejasných vymedzení pojmov použitých na opis trestných činov proti životnému prostrediu, čo môže brániť účinným vyšetrovaniam, trestným stíhaniam a cezhraničnej spolupráci.

---

[14] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (Ú. v. EÚ L 334, 17.12.2010, s. 17 – 119).

[15] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ zo 4. júla 2012 o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok, ktorou sa mení a dopĺňa a následne zrušuje smernica Rady 96/82/ES (Text s významom pre EHP) (Ú. v. EÚ L 197, 24.7.2012, s. 1 – 37).

[16] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry, o zmene a doplnení smernice 1999/45/ES a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 793/93 a nariadenia Komisie (ES) č. 1488/94, smernice Rady 76/769/EHS a smerníc Komisie 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Ú. v. EÚ L 396, 30.12.2006, s. 1).

[17] Európska únia: hodnotenie hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti (EU SOCTA), Korupčný vplyv: infiltrácia a podkopávanie európskeho hospodárstva a spoločnosti organizovanou trestnou činnosťou, Europol 2021, s. 54f.

[18] Dohovor o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovíšť.

3. Úrovne sankcií nie sú podľa súčasnej smernice dostatočne účinné a odrádzajúce vo všetkých členských štátoch.

4. Nedostatočná vnútorná a cezhraničná spolupráca a koordinácia v oblasti trestných činov proti životnému prostrediu medzi členskými štátmi bráni účinným vyšetrovaniam a trestným stíhaniam.

5. Nedostatok spoľahlivých, presných a úplných štatistických údajov o konaniach týkajúcich sa trestných činov proti životnému prostrediu v členských štátoch je prekážkou pre vnútroštátnych tvorcov politík a odborníkov z praxe v monitorovaní účinnosti ich opatrení.

6. Neúčinný reťazec presadzovania práva: trestné činy proti životnému prostrediu nie sú v dôsledku neúčinného fungovania reťazca presadzovania práva účinne prioritizované, odhaľované, vyšetrované, stíhané a sankcionované. Vo všetkých členských štátoch a na všetkých úrovniach reťazca presadzovania práva (inšpektori, polícia, prokuratúra a trestné súdy) boli identifikované nedostatky v presadzovaní vrátane nedostatku zdrojov, nedostatočnej odbornej prípravy a nedostatku špecializovaných znalostí, nedostatočnej informovanosti a stanovovania priorít, ako aj slabej spolupráce a výmeny informácií.

Na základe zistení hodnotenia sa Európska komisia rozhodla smernicu revidovať a vykonala posúdenie vplyvu. Rôzne kroky posúdenia vplyvu, od vymedzenia problémov a ich príčin až po identifikáciu cieľov a potenciálnych možností politiky, vychádzali zo zistení hodnotiacej správy.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Komisia uskutočnila plodné verejné a cielené konzultácie so zainteresovanými stranami s cieľom využiť externé odborné znalosti a pochopiť obavy širšej verejnosti. Ich cieľom bolo okrem toho zabezpečiť, aby možnosti zvažované pri preskúmaní smernice predstavovali najvhodnejšie spôsoby zvýšenia jej účinnosti a podpory práce odborníkov z praxe v teréne. Konzultácie sa uskutočnili s čo najširšou škálou respondentov v snahe získať relevantné informácie, dôkazy a vysvetlenie relevantných a skutočných potrieb rôznych kategórií zainteresovaných strán v súvislosti so šiestimi hlavnými cieľmi:

- objasniť a aktualizovať rozsah pôsobnosti smernice o trestných činoch proti životnému prostrediu,
- objasniť právne pojmy použité na vymedzenie trestných činov proti životnému prostrediu,
- zlepšiť dostupnosť odrádzajúcich a porovnateľných druhov a úrovní sankcií,
- zlepšiť cezhraničnú spoluprácu,
- zlepšiť zber a šírenie informácií a štatistických údajov a
- zlepšiť fungovanie reťazca presadzovania práva (odborná príprava, koordinácia a spolupráca, zdroje, strategický prístup).

Konzultácie sa uskutočnili v počiatočnom štádiu a ich cieľom bolo získať názory širokého spektra zainteresovaných strán, ako je verejnosť, experti, odborníci z praxe (policajné orgány, inšpektori, prokurátori a sudcovia), siete odborníkov z praxe (IMPEL, ENPE, EUFJE, EnvirCrimeNet), verejné orgány z členských štátov (ministerstvá spravodlivosti a ministerstvá životného prostredia), európske agentúry (Europol a Eurojust), environmentálne mimovládne organizácie (MVO), podnikateľské organizácie, jednotlivé podniky a akademickí pracovníci. So všetkými týmito stranami sa viedli konzultácie o ich očakávaniach a obavách týkajúcich sa

potreby a obsahu prípadného preskúmania smernice o trestných činoch proti životnému prostrediu.

Počas konzultačného procesu Komisia použila rôzne spôsoby a formy konzultácií. Patrí medzi ne:

- Konzultácia o úvodnom posúdení vplyvu a 12-týždňová otvorená verejná konzultácia, ktorej cieľom bolo získať názory všetkých zainteresovaných strán.
- Séria online cielených tematických seminárov a stretnutí expertných skupín vrátane zasadnutí Fóra pre environmentálny súlad a správu životného prostredia a jeho pracovnej skupiny pre sankcionovanie trestných činov proti životnému prostrediu. Vopred boli zaslané špecializované dotazníky a diskusné dokumenty s cieľom pripraviť sa na zasadnutia organizované Komisiou.
- Na niekoľkých online konferenciách, na ktorých sa Komisia zúčastnila a odprezentovala svoju prácu v tejto oblasti, sa získala spätná väzba k šiestim hlavným možnostiam od ostatných účastníkov konferencie a ďalší účastníci boli pozvaní na expertný proces a verejnú konzultáciu.
- Dvojstranné online stretnutia so širokou škálou zainteresovaných strán organizované na podnet Komisie alebo zainteresovaných strán.
- Pozičné dokumenty a analytické dokumenty od európskych agentúr, odborníkov z praxe, profesionálnych sietí (napr. spoločné vyhlásenie IMPEL/ENPE/EUFJE a EnviCrimeNet prijaté na konferencii v máji 2021 venovanej boju proti trestným činom proti životnému prostrediu a revízii smernice o trestných činoch proti životnému prostrediu), zástupcov odvetvia, verejných orgánov z členských štátov, mimovládnych organizácií, občianskej spoločnosti a akademickej obce.

Špecializované konzultačné činnosti trvali celkovo viac ako 6 mesiacov, od februára 2021 do júla 2021.

Konzultácia bola koncipovaná tak, aby sa riadila rovnakou logickou postupnosťou ako posúdenie vplyvu, počnúc vymedzením problému a umožnením postupného rozvoja možných možností a ich vplyvov:

- Prevažná časť respondentov potvrdila potrebu aktualizovať rozsah pôsobnosti smernice o trestných činoch proti životnému prostrediu a objasniť právne pojmy.
- Vo väčšine príspevkov mimovládnych organizácií a podnikateľských združení sa identifikovali oblasti životného prostredia alebo osobitné právne predpisy, na ktoré sa nevzťahuje súčasná smernica o trestných činoch proti životnému prostrediu, no ktorých začlenenie by sa malo zvážiť.
- Prevažná časť respondentov považovala za vhodné zahrnúť ustanovenia o minimálnych úrovniach v prípade horných hraníc sankcií a priťažujúcich okolností. Za užitočné sa v niektorých prípadoch považovalo zahrnutie ustanovenia o konfiškácii spolu s právnymi predpismi zameranými na právnické osoby.
- Viaceré strany sa zasadzovali za lepší zber a zasielanie informácií členskými štátmi. Boli vyjadrené obavy, že by to znamenalo zložité úpravy z hľadiska informačných technológií, teda náročný a zdĺhavý proces, ktorý predstavuje veľkú administratívnu záťaž pre orgány presadzovania práva, prokuratúru a súdnictvo.
- Veľká väčšina zainteresovaných strán potvrdila naliehavú potrebu zlepšiť účinnosť reťazca presadzovania práva v praxi a potrebu ustanovení o odbornej príprave,

zdrojoch, spolupráci a koordinácii spolu so strategickými prístupmi k boju proti trestným činom proti životnému prostrediu.

Komisia pri rozhodovaní o tom, ktoré možnosti by sa mali uprednostniť, zohľadnila všetky odpovede. Viac informácií o konzultáciách možno nájsť v prílohách k posúdeniu vplyvu (prílohy 7 a 8).

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Na zaistenie dostupnosti dôkazov potrebných na posúdenie vplyvu Komisia vychádzala zo širokého spektra odborných znalostí. Zvažované názory odborníkov možno rozdeliť do dvoch hlavných kategórií: špičkové štúdie na danú tému a konzultácie so zainteresovanými stranami.

Komisia najskôr vyhodnotila súčasnú smernicu v rokoch 2019/2020 a svoje zistenia uverejnila v októbri 2020. Hodnotenie pomohlo Komisii pochopiť výhody a nevýhody súčasných právnych predpisov. Pripravilo pôdu na preskúmanie smernice, keďže v hodnotení sa jasne poukázalo na to, že súčasné právne predpisy majú v praxi len zanedbateľné účinky. Po hodnotení si Komisia nechala vypracovať štúdiu na podporu posúdenia vplyvu, ktorá sa uskutočnila od apríla 2021 do októbra 2021. Jej cieľom bolo posúdiť vplyvy rôznych možností, najmä ich finančný a hospodársky vplyv.

Okrem týchto dvoch štúdií Komisia vykonala komplexné preskúmanie existujúcej literatúry na túto tému. To sa odrazilo v početných odkazoch použitých v posúdení vplyvu. Okrem toho sa analyzoval veľký počet písomných vyhlásení zainteresovaných strán, napr. Eurojustu, Europolu, profesionálnych sietí, odborníkov z praxe, členských štátov, mimovládnych organizácií a podnikov. Súčasťou teoretického výskumu bolo aj preskúmanie pozícií Európskeho parlamentu, napr. správy Výboru pre právne veci o zodpovednosti spoločností za škody na životnom prostredí [2020/2027(INI)]. Zohľadnili sa aj zistenia pracovných skupín, napr. zisťovanie krajín na 2. zasadnutí pracovnej skupiny Rady Európy pre životné prostredie a trestné právo 15. júna 2021.

Takisto sa dôkladne zvážila aj relevantná práca hlavných európskych sietí presadzovania práva v oblasti životného prostredia (IMPEL, EnviCrimeNet, ENPE, EUFJE).

Zohľadnili sa aj výsledky ôsmeho kola vzájomných hodnotení Rady o boji proti trestným činom proti životnému prostrediu.

- **Posúdenie vplyvu**

Tento legislatívny návrh vychádza z posúdenia vplyvu. Výbor pre kontrolu regulácie vydal 1. októbra 2021 kladné stanovisko (s výhradami). V prílohe I k posúdeniu vplyvu sa vysvetľuje, ako sa pristupovalo k pripomienkam výboru pre kontrolu regulácie.

Z hodnotenia vyplynulo, že hoci smernica vytvorila spoločný rámec EÚ pre kľúčové trestné činy proti životnému prostrediu, v praxi nemá veľký účinok.

Nemala vplyv na počet odsúdení ani na úroveň uložených sankcií v členských štátoch. V hodnotení sa identifikovali najmä tieto konkrétne kľúčové problémy:

1. Rozsah pôsobnosti smernice o trestných činoch proti životnému prostrediu (vymedzený v dvoch prílohách k uvedenej smernici a v zozname trestných činov v jej článku 3) je zastaraný a je vymedzený komplexným spôsobom, čo bráni účinným vyšetrovaniam, trestným stíhaniam a cezhraničnej spolupráci.
2. Vymedzenie toho, čo predstavuje „trestné činy proti životnému prostrediu“, je nejasné a bráni účinnému vyšetrovaniu, trestným stíhaniam a cezhraničnej spolupráci medzi členskými štátmi a v rámci nich.

3. Úrovne sankcií nie sú vo všetkých členských štátoch účinné a odrádzajúce.

4. Cezhraničná spolupráca je príliš obmedzená.

5. Tvorcom politík a odborníkom z praxe chýba informovanosť o povahe a rozsahu trestných činov proti životnému prostrediu a účinnosti opatrení na presadzovanie práva z dôvodu obmedzeného zberu, spracovania a výmeny štatistických údajov.

6. Reťazec presadzovania práva na boj proti trestným činom proti životnému prostrediu je okrem iného neúčinný z dôvodu nedostatočnej odbornej prípravy a špecializácie, ako aj nedostatočnej koordinácie a spolupráce medzi rôznymi úrovňami presadzovania práva v oblasti životného prostredia.

Komisia vypracovala niekoľko legislatívnych a nelegislatívnych možností politiky. V počiatočnom štádiu sa zvažovali a zamietli tieto možnosti: zrušenie smernice alebo riešenie identifikovaných problémov iba nezáväznými opatreniami, napr. usmerneniami EÚ o výklade vymedzení pojmov a úrovniach sankcií.

Na základe posúdenia je jedinou vhodnou možnosťou na dosiahnutie identifikovaných špecifických cieľov revízia smernice. Tým by sa nevylúčila podpora nelegislatívnych opatrení (ďalej len „hlavná možnosť“). V súvislosti s hlavnou možnosťou politiky sa v posúdení vplyvu identifikovali a podrobne posúdili tieto čiastkové možnosti (ďalej len „možnosti“) s cieľom riešiť každý špecifický cieľ:

Cieľ 1: Zlepšiť účinnosť vyšetrovaní a trestných stíhaní aktualizáciou rozsahu pôsobnosti smernice a zavedením uskutočniteľného mechanizmu na pravidelné aktualizovanie smernice z hľadiska Európskej zelenej dohody.

- Možnosť 1a: Aktualizovať existujúci zoznam právnych predpisov v prílohách, doplniť do článku 3 nové príslušné kategórie trestných činov a zaviesť komitologický postup v záujme pravidelného aktualizovania príloh.
- Možnosť 1b: Všeobecne odkazovať na príslušné odvetvové právne predpisy a vypustiť prílohy; spresniť vymedzenie toho, čo predstavuje trestnú činnosť proti životnému prostrediu v rámci trestných činov uvedených v článku 3; a doplniť nové príslušné kategórie trestných činov.
- Možnosť 1c: Vymedziť trestné činy proti životnému prostrediu v smernici bez požiadavky porušenia príslušných odvetvových právnych predpisov EÚ.

Uprednostňovanou možnosťou je možnosť 1b, pretože zvyšuje právnu zrozumiteľnosť, pokiaľ ide o to, ktoré porušenia odvetvových právnych predpisov predstavujú trestné činy proti životnému prostrediu. V budúcnosti by európsky zákonodarca musel aktualizovať smernicu (podobne ako v súčasnej situácii), keďže jednoduchší mechanizmus – konkrétne komitologický postup – sa neuplatňuje na základné prvky smernice. Vymedzenie trestných činov proti životnému prostrediu je základným prvkom. Trestné činy uvedené v článku 3 by sa vymedzili odkazom na rozšírené vymedzenie pojmu „protiprávny“ a zahrnul by sa aj aktualizovaný zoznam kategórií trestných činov založených na vážnych porušeniach platných právnych predpisov v oblasti životného prostredia.

Cieľ 2: Zlepšiť účinnosť vyšetrovaní a trestných stíhaní objasnením alebo vypustením nejasných pojmov používaných vo vymedzení trestných činov proti životnému prostrediu.

- Možnosť 2a: Presnejšie vymedziť nejasné pojmy v smernici (napr. „podstatná škoda“).

- Možnosť 2b: Vypustiť nejasné pojmy, ako napríklad „podstatná škoda“, vrátane kriminalizácie rizikového správania (trestný čin ohrozenia).
- Možnosť 2c: Kombinácia možností 2a a 2b.

Uprednostňovanou možnosťou je možnosť 2c, pretože v záujme jasnosti by mal zákonodarca v samotnej smernici objasniť (možnosť 2a) identifikované nejasné vymedzenia a takisto by mal doplniť viac trestných činov založených na koncepcii rizika, čo je nevyhnutné v prípadoch, ktoré majú za následok veľkú škodu preukázateľnú v konaniach o trestných činoch proti životnému prostrediu. Trestné činy ohrozenia by sa vzťahovali na prípady, v ktorých zákonodarca rozhodol, že porušenie odvetvových pravidiel by vystavilo životné prostredie neúnosnému riziku.

Cieľ 3: Zabezpečiť účinné, odrádzajúce a primerané druhy a úrovne sankcií za trestné činy proti životnému prostrediu.

- Možnosť 3a: Zaviesť minimálne úrovne horných hraníc sankcií.
- Možnosť 3b: Možnosť 3a plus priťažujúce okolnosti a doplnkové sankcie.
- Možnosť 3c: Možnosť 3b plus povinnosť prepojiť výšku pokút s finančnou situáciou právnických osôb a/alebo nezákonnými ziskmi.

Uprednostňovanou možnosťou je 3c, keďže všetky opatrenia riešia iný aspekt účinného ukladania sankcií, pričom sa navzájom posilňujú.

Cieľ 4: Podporiť cezhraničné vyšetrovanie a trestné stíhanie.

Balík ustanovení, ktoré priamo podporujú cezhraničnú spoluprácu, ako sú harmonizované účinné nástroje vyšetrovania, povinnosť spolupracovať prostredníctvom Europolu, Eurojustu a úradu OLAF a pravidlá týkajúce sa jurisdikcie.

Cieľ 5: Zlepšiť informované rozhodovanie o trestných činoch proti životnému prostrediu lepším zberom a oznamovaním štatistických údajov.

- Možnosť 5a: Uložiť členským štátom povinnosť zbierať štatistické údaje týkajúce sa trestných činov proti životnému prostrediu a pravidelne o nich podávať správy Komisii.
- Možnosť 5b: Možnosť 5a plus povinnosť členských štátov zbierať štatistické údaje podľa harmonizovaných spoločných noriem a podávať o nich správy.

Uprednostňovanou možnosťou je 5b.

Cieľ 6: Zlepšiť operačnú účinnosť vnútroštátnych reťazcov presadzovania práva na podporu odhaľovania, vyšetrovania, trestného stíhania a ukladania sankcií.

Balík povinností na podporu praktického vykonávania, ako je poskytovanie cielenej a pravidelnej odbornej prípravy na všetkých úrovniach reťazca presadzovania práva, zastrešujúci národné stratégie v oblasti trestných činov proti životnému prostrediu a opatrenia na zvyšovanie informovanosti.

Uprednostňovaný balík

V rámci cieľa 1 vypustenie príloh a namiesto toho spresnenie vymedzenia toho, čo predstavuje trestnú činnosť proti životnému prostrediu v článku 3, a doplnenie nových kategórií trestných činov proti životnému prostrediu do toho istého článku pravdepodobne zvýši účinnosť vyšetrovaní a stíhaní trestných činov proti životnému prostrediu, najmä pokiaľ ide o cezhraničnú spoluprácu. V budúcnosti by však bolo potrebné pravidelne aktualizovať smernicu prostredníctvom legislatívneho postupu, ak by sa do rozsahu pôsobnosti smernice

doplnili nové oblasti trestných činov proti životnému prostrediu. Neexistuje jednoduchší spôsob, akým by sa to dalo dosiahnuť, keďže vymedzenie kategórií trestných činov proti životnému prostrediu je základným prvkom smernice a vyžaduje si rozhodnutie európskeho zákonodarcu.

V rámci cieľa 2 je v záujme primeranej reakcie na trestné činy proti životnému prostrediu potrebný trestný čin ohrozenia, ako aj trestný čin, ktorý si vyžaduje vznik škody. Súčasná smernica vychádza z kombinácie týchto dvoch druhov vymedzenia trestnej činnosti. V návrhu sa budú musieť doplniť nové kategórie trestných činov ohrozenia a bude treba presnejšie špecifikovať, aké správanie je kriminalizované; takisto sa v ňom budú musieť doplniť informácie, ktoré umožnia určiť, čo môže predstavovať environmentálnu škodu.

Presnejším vymedzením nejasných pojmov – ako napr. „*podstatná* škoda“ a „*zanedbateľné alebo nezanedbateľné množstvo*“ – sa zlepší zrozumiteľnosť smernice. Zameranie sa na trestný čin ohrozenia a rizikové správanie umožní účinné ukladanie sankcií v prípadoch, keď je ťažké určiť skutočnú škodu alebo keď nedošlo k žiadnej škode. Kombinované uplatňovanie oboch možností preto môže viesť k zvýšenej účinnosti vyšetrovaní a stíhaní trestných činov proti životnému prostrediu.

V rámci cieľa 3 bude balík opatrení týkajúcich sa sankcií (možnosť 3c – minimálne horné hranice sankcií, priťažujúce okolnosti, doplnkové sankcie, závislosť výšky pokút od nezákonných ziskov a finančnej situácie páchateľa) viesť k účinnejším, primeranejším, odrádzajúcim a jednotnejším úrovniam sankcií na úrovni celej EÚ a v praxi v celej EÚ. Okrem toho minimálne horné sadzby trestov odňatia slobody umožnia subjektom presadzujúcim právo v praxi získať prístup k nástrojom vyšetrovania, ktoré sú k dispozícii len v prípade trestnej činnosti, za ktorú možno uložiť určitú minimálnu hornú sadzbu trestov. To povedie k účinnejším vyšetrovaniam a uľahčí cezhraničnú spoluprácu.

Opatrenia v rámci cieľa 4 (aproximácia nástrojov vyšetrovania, povinnosť spolupracovať prostredníctvom agentúr EÚ, zriadenie národných kontaktných miest) budú priamo podporovať cezhraničnú spoluprácu, navzájom sa dopĺňať a posilňovať a viesť k vyšetrovaniam, ktoré sú účinnejšie, keďže mnohé prípady trestných činov proti životnému prostrediu možno úspešne prešetriť len cezhranične.

Uprednostňovaná možnosť v rámci cieľa 5 povedie k spoločne vymedzenej minimálnej norme pre zber údajov o postupoch v súvislosti s trestnými činmi proti životnému prostrediu, a teda k štatistickým údajom, ktoré sú porovnateľné v celej EÚ.

Balík opatrení navrhnutých v rámci cieľa 6 (odborná príprava/špecializácia, požiadavky na spoluprácu a koordináciu, zvyšovanie informovanosti, národné stratégie) bude mať pozitívny vplyv na účinnosť v praxi na všetkých úrovniach reťazca presadzovania práva (inšpektori, polícia, prokuratúra, trestní sudcovia).

Keďže je potrebné zlepšiť smernicu vo všetkých šiestich problémových oblastiach, výsledkom kombinácie uprednostňovaných možností v rámci každého cieľa by mal byť najlepší celkový balík. Uprednostňované možnosti môžu v kombinácii dosiahnuť kumulatívne vplyvy, ktoré presahujú rámec toho, čo by sa dalo dosiahnuť jednotlivými uprednostňovanými možnosťami.

Cezhraničná spolupráca sa bude podporovať nielen pomocou opatrení v rámci cieľa 4, ale aj prostredníctvom širšieho rozsahu pôsobnosti smernice, ktorý umožní takúto spoluprácu vo viacerých oblastiach životného prostredia. Presnejšie vymedzenia toho, čo predstavuje trestný čin proti životnému prostrediu, v rámci cieľa 2 obmedzia rozličné vnímanie v členských štátoch, ktoré doteraz bránilo spolupráci alebo ju dokonca ukončilo. Vymedzenie maximálnych úrovní sankcií nielenže zaisťuje odrádzajúcejšie ukladanie sankcií, ale otvára aj

priestor pre účinné cezhraničné nástroje vyšetrovania stanovené v legislatívnych nástrojoch, ktoré sa môžu uplatňovať len od určitej úrovne sankcií pre danú kategóriu trestného činu. V rámci cieľa 6 priamo uľahčí cezhraničnú spoluprácu aj lepšia odborná príprava a špecializácia podľa porovnateľných noriem v členských štátoch.

Schopnosť subjektov presadzujúcich právo v praxi lepšie predvídať šance prípadu na úspech, čo vedie k stíhaniu väčšieho počtu prípadov, je posilnená presnejším vymedzením trestných činov proti životnému prostrediu (cieľ 2) a lepšou odbornou prípravou a špecializáciou v rámci cieľa 6. Lepšia cezhraničná spolupráca (cieľ 4) a dostupnosť odrádzajúcejších druhov a úrovní sankcií (cieľ 3) sú ďalšími faktormi, ktoré by mohli uľahčiť rozhodnutie investovať zdroje potrebné na riešenie prípadov trestných činov proti životnému prostrediu.

Účinnosť a odrádzajúci účinok vyšetrovaní trestných činov v oblasti životného prostredia sa dosiahne nielen vhodnejším udeľovaním sankcií prostredníctvom uprednostňovanej možnosti v rámci cieľa 3. Účinnejšie vyšetrovania vďaka kombinovaným účinkom uprednostňovaných možností v rámci opísaných cieľov 1, 2, 4 a 6 prispejú aj k systému trestnej justície, ktorý odrádza od trestných činov proti životnému prostrediu.

V tomto smere uprednostňované možnosti nielen prispievajú k príslušným cieľom najlepším spôsobom, ale posilňujú aj celkovú účinnosť smernice nad rámec jednotlivých špecifických cieľov.

Koho sa smernica dotkne?

Členské štáty a verejné orgány

Očakáva sa, že ustanovenia o vykonávaní smernice o trestných činoch proti životnému prostrediu posilnia účinnosť reťazca presadzovania práva a zabezpečia porovnateľnosť úsilia v boji proti trestným činom proti životnému prostrediu v celej EÚ. Môžu vytvoriť určité jednorazové i priebežné náklady pre environmentálne orgány, orgány presadzovania práva a súdne orgány v členských štátoch. Strednodobé a dlhodobé prínosy ich však výrazne prevážia. Vnútroštátne orgány budú musieť zabezpečiť dodatočné ľudské a materiálne zdroje (najmä v rámci polície a prokuratúry, keďže ide o inštitúcie, ktoré sú najčastejšie zodpovedné za vyšetrovanie a stíhanie trestných činov proti životnému prostrediu). Rovnako povinnosť členských štátov zbierať štatistické údaje a podávať o nich správy podľa nových a harmonizovanejších noriem by mohla vytvoriť ďalšiu administratívnu záťaž: pokiaľ ide o možné prispôsobenie zavedených systémov na zaznamenávanie prípadov a pokiaľ ide o vypracovanie týchto štatistík na vnútroštátnej úrovni pred ich zaslaním EÚ. Vzhľadom na revidované podmienky smernice a dodatočný personál by všetky členské štáty museli zabezpečiť určitú mieru dodatočnej odbornej prípravy príslušným odborníkom v celom reťazci presadzovania práva. Požadované zdroje závisia od rozsahu, v akom členské štáty už poskytujú pravidelnú odbornú prípravu v oblasti trestných činov proti životnému prostrediu. Napokon existujú určité dodatočné náklady spojené so zriadením národných kontaktných miest v rôznych inštitúciách a s rozvojom národných stratégií na boj proti trestným činom proti životnému prostrediu.

Podniky EÚ

V súvislosti so smernicou nevznikajú podnikom v EÚ žiadne priame náklady; ich náklady na dodržiavanie predpisov vyplývajú zo správneho práva v oblasti životného prostredia. Účinnejšie presadzovanie práva v oblasti trestných činov proti životnému prostrediu by chránilo legálne fungujúce podniky pred nekalou súťažou vyplývajúcou z nezákonnej podnikateľskej činnosti. Okrem toho by sa obmedzilo poškodenie dobrého mena v prípade odvetvia (napr. nakladanie s odpadmi, chemická výroba), ktoré je ovplyvnené nezákonnou činnosťou, čím by sa podnikom, ktoré dodržiavajú predpisy, poskytli ďalšie výhody. Keďže

trestné činy proti životnému prostrediu budú aj naďalej spojené s porušením správnych právnych predpisov, existuje obmedzené riziko, že podniky by mohli byť sankcionované za environmentálnu činnosť, ktorá je podľa správneho práva povolená, s výnimkou osobitných a riadne vymedzených situácií uvedených v smernici.

MSP

MSP môžu čeliť o niečo väčšiemu tlaku v dôsledku menšej schopnosti platiť pokuty a/alebo využívať právne odborné znalosti a vykonávať činnosti náležitej starostlivosti. Možnosť prepojiť pokuty s finančnou situáciou spoločnosti by okrem iných nepriamych aspektov trestného činu mohla znížiť zraniteľnosť MSP voči takýmto pokutám.

Občania EÚ

Očakáva sa, že účinnejšie presadzovanie trestných právnych predpisov v oblasti životného prostredia bude mať pozitívny vplyv na spoločnosť ako celok. Okrem prínosov pre kvalitu života spojených s ochranou životného prostredia sa znížením trestnej činnosti podporuje lepšia správa vecí verejných, zníženie korupcie a obmedzenie rizík, ktoré predstavujú veľké organizované zločinecké skupiny.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

V tomto posúdení vplyvu sa neidentifikoval žiadny potenciál na zjednodušenie smernice ani zníženie nepotrebných nákladov.

Smernica, ktorá je nástrojom trestného práva, nespôsobuje žiadne dodatočné náklady pre občanov, podniky a MSP. To sa potvrdilo počas konzultácií so zainteresovanými stranami.

Návrh bude obsahovať niekoľko dodatočných ustanovení zameraných na spresnenie v súčasnosti veľmi všeobecnej smernice, objasnenie jej rozsahu pôsobnosti, presnejšie vymedzenie trestných činov a zabezpečenie účinnosti, proporcionality a odrádzajúceho účinku sankcií. Vďaka tomu sa zjednoduší a uľahčí praktické vykonávanie orgánmi členských štátov, čím sa zabezpečí, že smernica lepšie dosiahne svoje ciele.

Návrh obsahuje aj nové ustanovenia, v ktorých sa od členských štátov vyžaduje, aby prijali osobitné opatrenia, ktoré zabezpečia účinné vykonávanie smernice v praxi (opatrenia v oblasti odbornej prípravy, opatrenia na zvyšovanie informovanosti, opatrenia na posilnenie cezhraničnej spolupráce, opatrenia na zabezpečenie potrebných zdrojov atď.). Hoci sa zdá, že ide o nové povinnosti, ktoré členským štátom spôsobujú náklady, predmetné ustanovenia v skutočnosti iba výslovne stanovujú to, čo je povinnosťou členských štátov v každom prípade. Členské štáty sú povinné nielen transponovať smernicu do vnútroštátneho práva, ale musia takisto prijať potrebné praktické vykonávacie opatrenia. Z hodnotenia vyplynulo, že praktické vykonávanie je vo všetkých členských štátoch a v celom reťazci presadzovania práva nedostatočné. Povinnosti uvedené v smernici sú preto potrebné na zabezpečenie dodržiavania predpisov zo strany členských štátov. Vykonávacie opatrenia požadované v návrhu sú opatrenia, ktoré odborníci z praxe identifikovali ako najvhodnejšie, aby mohli presadzovať vnútroštátne ustanovenia, ktorými sa transponuje smernica. Za nevyhnutnosť na zlepšenie presadzovania práva, pokiaľ ide o trestné činy proti životnému prostrediu, sa považuje najmä odborná príprava.

- **Základné práva**

Smernica bude mať pravdepodobne pozitívny vplyv na úroveň ochrany životného prostredia, ktorá je predmetom článku 37 Charty základných práv Európskej únie. Zlepšenie životného prostredia pomôže zlepšiť fyzickú pohodu (zdravie) občanov, t. j. súčasť ľudskej dôstojnosti. Preto bude mať pozitívny vplyv aj na právo na život (článok 2 charty), právo na telesnú nedotknuteľnosť (článok 3), starostlivosť o deti a ich blaho (článok 24), právo na zdravé

pracovné podmienky (článok 31) a právo na preventívnu a inú zdravotnú starostlivosť (článok 35).

Táto smernica, ktorá je nástrojom trestného práva, sa bude musieť transponovať do vnútroštátneho práva, pričom sa budú musieť dodržiavať základné práva a zásady Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), ako sú uznané v ZEÚ. Konkrétne by sa mala transponovať a uplatňovať s náležitým ohľadom na právo na ochranu osobných údajov (článok 8 charty), slobodu podnikania (článok 16), prezumpciu neviny a právo na obhajobu (článok 48), zásady zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov (článok 49) a právo nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin (článok 50). Pri vykonávaní tejto smernice by členské štáty mali zaručiť, že sa dodržiavajú procesné práva podozrivých alebo obvinených osôb v trestnom konaní. Povinnosti vyplývajúce z tejto smernice sa uplatňujú bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov vyplývajúce z práva EÚ o procesných právach v trestnom konaní.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Súčasný návrh má zanedbateľný vplyv na rozpočet v prípade členských štátov, ako aj Komisie. Konkrétne informácie o finančných dôsledkoch v prípade Komisie sa uvádzajú v legislatívnom finančnom výkaze pripojenom k tomuto legislatívnemu balíku.

Komisia znáša dva druhy nákladov: jednorazové a opakujúce sa. Prvé finančné dôsledky v prípade Komisie súvisia s piatym cieľom revízie: zlepšenie zberu štatistických údajov a podávania správ o trestných činoch proti životnému prostrediu. Náklady Komisie na tento cieľ predstavujú 155 000 EUR v roku 2025. Tieto celkové náklady sú rozdelené na tri druhy výdavkov: Po prvé, vymedzenie minimálnych noriem bude stáť 110 000 EUR a ide o jednorazové náklady, ktoré vzniknú len v roku 2025. Druhé náklady súvisia s dodržiavaním noriem a ide o ročné opakujúce sa náklady vo výške 16 000 EUR. Posledné náklady spojené s týmto cieľom sú na správu Komisie o údajoch členských štátov, ktorá sa predkladá každé dva roky, čo takisto predstavuje ročné opakujúce sa náklady vo výške 25 000 EUR.

Okrem týchto nákladov na piaty cieľ revízie bude Komisia musieť zabezpečiť aj pokrytie ďalších jednorazových nákladov na svoje povinnosti týkajúce sa predkladania správ. V legislatívnom návrhu sa uvádza, že Komisia bude musieť vypracovať dve správy. Prvá sa týka transpozície smernice členskými štátmi a bude stáť 405 000 EUR rozdelených medzi náklady na služby dodávateľa na vypracovanie štúdie, t. j. 350 000 EUR, a jej preskúmanie zamestnancami Komisie, t. j. 54 600 EUR. Druhá správa, ktorú musí Komisia vypracovať, je štúdia, v ktorej sa bude analyzovať účinnosť smernice pomocou určitého súboru ukazovateľov. Uvedená štúdia, ktorá sa uskutoční po skončení súčasného VFR, bude stáť 420 000 EUR.

Celkové náklady Komisie v roku 2025 by teda predstavovali 560 000 EUR a opakujúce sa ročné náklady spojené so smernicou by predstavovali 45 000 EUR. Toto hodnotenie nezahŕňa náklady na správu o účinnosti smernice, ktorá by sa uskutočnila po skončení súčasného VFR.

Finančné dôsledky smernice v prípade členských štátov súvisia s tromi cieľmi jej revízie: zlepšenie účinnej spolupráce a koordinácie medzi členskými štátmi (cieľ 4), zlepšenie zberu štatistických údajov a podávania správ o trestných činoch proti životnému prostrediu (cieľ 5) a zlepšenie účinného fungovania reťazca presadzovania práva (cieľ 6).

Pokiaľ ide o cieľ 4, v prípade všetkých členských štátov budú dva súbory nákladov: na nástroje vyšetrovania a na zriadenie národných kontaktných miest. Údaje o nástrojoch vyšetrovania neboli k dispozícii, počiatočné posúdenie nákladov tak nebolo možné. Náklady na zriadenie národných kontaktných miest sa však v prípade všetkých členských štátov

pohybujú v rozmedzí od 475 600 EUR do 792 700 EUR v závislosti od možnosti, ktorú si členské štáty zvolia.

Pokiaľ ide o cieľ 5, v prípade členských štátov možno identifikovať viacero druhov nákladov. Dva z nich predstavujú jednorazové náklady: na zriadenie vnútroštátneho koordinačného postupu, čo by stálo 146 200 EUR v prípade všetkých členských štátov, a na vymedzenie minimálnych noriem, čo by stálo 280 000 EUR. Dva druhy nákladov súvisiace s cieľom 5 nie sú jednorazové, ale opakujúce sa. Po prvé, členské štáty budú musieť tieto normy dodržiavať, čo by v prípade všetkých členských štátov malo stáť 35 000 EUR. Koordinácia, zber a podávanie správ budú stáť 220 000 EUR v prípade všetkých členských štátov. To znamená, že celková suma nákladov v prípade členských štátov na cieľ 5 je približne 683 000 EUR.

Pokiaľ ide o cieľ 6, členské štáty by opäť mali niekoľko druhov nákladov: na odbornú prípravu, zvyšovanie povedomia verejnosti, vymedzenie a vykonávanie národných stratégií a zvyšovanie počtu zamestnancov. Keďže odborná príprava je jedným z hlavných podporných opatrení smernice, odhaduje sa, že v prípade všetkých členských štátov bude odborná príprava stáť 7 800 000 EUR. Náklady súvisiace s národnými stratégiami by sa mali rozdeliť na jednorazové a opakujúce sa náklady. Vymedzenie a prvotné vykonávanie národných stratégií bude stáť 864 000 EUR v prípade všetkých členských štátov. Po dokončení tejto prvej časti budú mať členské štáty opakujúce sa náklady, ktoré sa odhadujú na 325 000 EUR v prípade všetkých členských štátov. Zvýšenie počtu zamestnancov v súvislosti s touto smernicou sa odhaduje na 4 milióny EUR v prípade všetkých členských štátov. Všetky náklady na cieľ 6 teda dosahujú približne 13 miliónov EUR v prípade všetkých členských štátov.

Tieto náklady by sa mali posudzovať vo svetle toho, akú stratu predstavujú trestné činy proti životnému prostrediu. Podľa odhadov UNEP a Interpolu uverejnených v júni 2016 sa ročná strata spôsobená trestnými činmi proti životnému prostrediu pohybuje od 91 miliárd USD do 258 miliárd USD.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Cieľom návrhu je odstrániť nedostatky súčasnej smernice, a preto sa v ňom stanovujú rôzne opatrenia na vykonávanie, monitorovanie, hodnotenie a podávanie správ.

Po prvé, po nadobudnutí účinnosti smernice bude potrebné prostredníctvom vykonávacieho aktu stanoviť minimálne normy na podávanie správ a zber štatistických údajov o trestných činoch proti životnému prostrediu. Najneskôr jeden rok po nadobudnutí účinnosti smernice členské štáty budú musieť vypracovať národnú stratégiu boja proti trestným činom proti životnému prostrediu a vytvoriť akčný plán na transpozíciu smernice. To umožní Komisii posúdiť transpozíciu revidovanej smernice členskými štátmi, ako aj ich záväzok efektívnejšie bojovať proti trestným činom proti životnému prostrediu.

Plán vykonávania a spôsob hodnotenia a podávania správ sa neprerušia po nadobudnutí účinnosti smernice. Členské štáty budú mať 18 mesiacov po nadobudnutí účinnosti smernice na jej transpozíciu do vnútroštátnych právnych predpisov. Dva roky po uplynutí lehoty na transpozíciu bude musieť Komisia vypracovať správu o tom, ako členské štáty transponovali smernicu. Päť rokov po uplynutí lehoty na transpozíciu musí Komisia vypracovať štúdiu o účinnosti smernice s cieľom vyhodnotiť jej pridanú hodnotu. Okrem týchto monitorovacích postupov musia členské štáty každé dva roky vypracovať správu obsahujúcu informácie týkajúce sa smernice, ako napríklad ich národnú stratégiu alebo opatrenia v oblasti koordinácie a spolupráce. Na základe údajov zaslaných členskými štátmi Komisia takisto vypracuje štatistické správy o trestných činoch proti životnému prostrediu.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Článok 1: Predmet úpravy

V tomto ustanovení sa stanovuje účel smernice, a najmä jej cieľ podporovať ochranu životného prostredia stanovením trestných činov a sankcií.

Článok 2: Vymedzenie pojmov

Toto ustanovenie obsahuje vymedzenie pojmov používaných v smernici vrátane presnejšieho vymedzenia pojmu „protiprávnosť“ na účely vymedzenia trestných činov proti životnému prostrediu.

Článok 3: Trestné činy

V tomto ustanovení sa opisujú trestné činy, na ktoré sa vzťahuje táto smernica. Niektoré z trestných činov pochádzajú zo súčasnej smernice, niektoré sú zmenené a objasnené verzie existujúcich trestných činov a niektoré sú novými trestnými činmi. Pojmy použité vo vymedzení trestných činov sú navyše objasnené, aby sa spresnili prvky, ktoré treba zohľadniť pri vyšetrovaní, trestnom stíhaní a vydávaní rozhodnutí v súvislosti s trestnými činmi: najmä „podstatná škoda“, „možnosť“ spôsobenia škody a „zanedbateľné množstvo“.

Článok 4: Podnecovanie, napomáhanie, navádzanie a pokus

V článku 4 sa kriminalizuje podnecovanie na spáchanie trestných činov uvedených v článku 3 ods. 1, ako aj napomáhanie pri nich a navádzanie na ne. Kriminalizuje sa aj pokus o spáchanie určitých trestných činov uvedených v článku 4.

Článok 5: Sankcie pre fyzické osoby

V tomto článku sa stanovujú minimálne normy na zabezpečenie toho, aby sa trestné činy uvedené v článkoch 3 a 4 trestali účinnými, primeranými a odrádzajúcimi trestnými sankciami. Okrem toho sa v návrhu vyžaduje, aby členské štáty zaviedli osobitné úrovne a druhy sankcií za trestné činy proti životnému prostrediu. Navrhovaná kategorizácia odráža závažnosť trestných činov. V odseku 2 sa napríklad uvádza, že trestné činy uvedené v článku 3 by sa mali trestať odňatím slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej desať rokov, ak spôsobujú alebo môžu spôsobiť smrť alebo závažnú ujmu na zdraví akejkoľvek osoby.

Odsek 5 je zameraný na to, aby členské štáty prijali opatrenia na zabezpečenie toho, aby trestné činy uvedené v článkoch 3 a 4 mohli podliehať ďalším sankciám a opatreniam v snahe umožniť individualizovanú reakciu na rôzne druhy kriminálneho správania.

Článok 6: Zodpovednosť právnických osôb

Tento článok obsahuje povinnosti zabezpečiť zodpovednosť právnických osôb za trestné činy uvedené v článkoch 3 a 4, ak boli takéto trestné činy spáchané v ich prospech. V tomto článku sa takisto stanovuje, že členské štáty by mali zabezpečiť, aby právnické osoby mohli byť uznané za zodpovedné za nedostatočný dohľad a kontrolu, ktoré umožnili spáchanie trestného činu uvedeného v článkoch 3 a 4 v prospech právnickej osoby. Okrem toho zodpovednosť právnickej osoby by nemala vylučovať trestné konanie proti fyzickým osobám.

Článok 7: Sankcie pre právnické osoby

V tomto článku sa stanovujú sankcie uplatniteľné na právnické osoby zapojené do trestných činov, na ktoré sa vzťahuje tento návrh.

Článok 8: Priťažujúce okolnosti

V tomto článku sa stanovujú priťažujúce okolnosti, ktoré sa majú zohľadniť pri ukladaní sankcií za trestný čin uvedený v článkoch 3 a 4.

Článok 9: Poľahčujúce okolnosti

V tomto článku sa stanovujú poľahčujúce okolnosti, ktoré sa majú zvážiť pri uplatňovaní sankcií za trestný čin uvedený v článkoch 3 a 4.

Článok 10: Zaistenie a konfiškácia

Týmto ustanovením sa zabezpečuje, aby členské štáty poskytli príslušným orgánom možnosť zaistiť a skonfiškovať príjmy z trestných činov, na ktoré sa vzťahuje tento návrh.

Článok 11: Premlčacie lehoty pri trestných činoch

Tento článok obsahuje ustanovenia o premlčacích lehotách s cieľom umožniť príslušným orgánom vyšetrovať, trestne stíhať a vydávať rozhodnutia v súvislosti s trestnými činmi, na ktoré sa vzťahuje tento návrh, počas určitého obdobia.

Článok 12: Právomoc

V tomto článku sa stanovujú ustanovenia o právomoci s cieľom zabezpečiť, aby členské štáty stanovili právomoc v prípade trestných činov, na ktoré sa vzťahuje návrh, a aby informovali Komisiu, ak sa rozhodnú rozšíriť túto právomoc v osobitných prípadoch, v ktorých bol trestný čin spáchaný mimo ich územia.

Článok 13: Ochrana osôb, ktoré nahlasujú trestné činy proti životnému prostrediu alebo pomáhajú pri vyšetrovaní

Toto ustanovenie sa týka ochrany osôb, ako sú oznamovatelia, ochrancovia životného prostredia a iné osoby, ktoré nahlasujú informácie alebo poskytujú dôkazy na účely vyšetrovania týkajúceho sa trestných činov proti životnému prostrediu.

Článok 14: Práva dotknutej verejnosti zúčastňovať sa na konaniach

Toto ustanovenie sa týka procesných práv na účasť na trestných konaniach, ktoré by sa mali udeliť dotknutej verejnosti, ako sa uvádza v článku 2.

Článok 15: Prevencia

V tomto ustanovení sa od členských štátov vyžaduje, aby prijali preventívne opatrenia na zníženie počtu trestných činov proti životnému prostrediu.

Článok 16: Zdroje

Cieľom tohto ustanovenia je zabezpečiť, aby vnútroštátne orgány, ktoré odhaľujú, vyšetrujú, trestne stíhajú alebo vydávajú rozhodnutia v súvislosti s trestnými činmi proti životnému prostrediu, mali dostatočný počet kvalifikovaných pracovníkov a dostatočné finančné, technické a technologické zdroje potrebné na účinné vykonávanie svojich úloh.

Článok 17: Odborná príprava

Cieľom tohto ustanovenia je posilniť činnosti odbornej prípravy v celom reťazci presadzovania práva v snahe zabezpečiť, aby všetky zúčastnené strany mali potrebné špecializované zručnosti a schopnosti na účinné vykonávanie svojich úloh.

Článok 18: Nástroje vyšetrovania

V tomto ustanovení sa stanovuje, že na vyšetrovanie trestných činov uvedených v článkoch 3 a 4 musia byť k dispozícii osobitné nástroje vyšetrovania.

Článok 19: Koordinácia a spolupráca medzi príslušnými orgánmi v rámci členských štátov

V tomto ustanovení sa od členských štátov vyžaduje, aby zaistili koordináciu a spoluprácu na strategickej a operačnej úrovni medzi všetkými svojimi príslušnými orgánmi zapojenými do predchádzania trestným činom proti životnému prostrediu a boja proti nim.

Článok 20: Národná stratégia boja proti trestným činom proti životnému prostrediu

Cieľom tohto ustanovenia je zabezpečiť strategický prístup k boju proti trestným činom proti životnému prostrediu a zahŕňa aspekty, ktoré sa majú riešiť v národnej stratégii, ktorá sa bude musieť zaviesť v každom členskom štáte.

Článok 21: Zber údajov a štatistika

Toto ustanovenie rieši potrebu systematicky zbierať informácie o úsilí v boji proti trestným činom proti životnému prostrediu a poskytovať štatistické údaje o týchto trestných činoch. Vyžaduje sa v ňom, aby členské štáty zbierali, uverejňovali a zasielali Komisii príslušné štatistické údaje. Stanovuje sa v ňom aj povinnosť Komisie pravidelne uverejňovať správu založenú na štatistických údajoch poskytnutých členskými štátmi. Cieľom tohto ustanovenia je aj prispieť k riešeniu súčasnej obmedzenej dostupnosti údajov o trestných činoch proti životnému prostrediu, čo by pomohlo pri hodnotení účinnosti vnútroštátnych systémov v boji proti týmto trestným činom.

Článok 22: Vykonávacie právomoci

Toto ustanovenie dopĺňa článok 25 a jeho cieľom je posilniť povinnosť členských štátov zasielať Komisii štatistické údaje tým, že sa od Komisie vyžaduje, aby prijala vykonávací akt vymedzujúci minimálne spoločné normy pre podávanie správ o štatistických údajoch.

Článok 23: Postup výboru

Týmto ustanovením sa rieši potreba, aby Komisii pri prijímaní návrhu vykonávacieho aktu pomáhal výbor.

Články 24, 25, 26, 27, 28, 29

Tieto články obsahujú ďalšie ustanovenia o transpozícii členskými štátmi, podávaní správ členskými štátmi, hodnotení a podávaní správ Komisiou, nadobudnutí účinnosti a uplatňovaní smernice 2005/35/ES a nahradení smernice 2008/99/ES touto smernicou.

2021/0422 (COD)

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva, ktorou sa nahrádza smernica 2008/99/ES

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 83 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru[19],

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

(1) Podľa článku 3 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ) a článku 191 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa Únia zaviazala zabezpečiť vysokú úroveň ochrany životného a zlepšovania kvality životného prostredia.

(2) Únia je naďalej znepokojená nárastom počtu trestných činov proti životnému prostrediu a ich účinkami, ktoré ohrozujú účinnosť právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia. Tieto trestné činy sa navyše čoraz viac rozširujú za hranice členských štátov, v ktorých sa tieto trestné činy páchajú. Takéto trestné činy predstavujú hrozbu pre životné prostredie, a preto si vyžadujú primeranú a účinnú reakciu.

(3) Existujúce systémy sankcií podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/99/ES[20] a odvetvového práva v oblasti životného prostredia neboli vo všetkých oblastiach environmentálnej politiky dostatočné na dosiahnutie súladu s právom Únie v oblasti ochrany životného prostredia. Takýto súlad by sa mal posilniť dostupnosťou trestných sankcií, ktoré sú prejavom spoločenského nesúhlasu kvalitatívne odlišnej povahy v porovnaní so správnymi sankciami.

(4) Malo by sa zlepšiť účinné vyšetrovanie, trestné stíhanie a vydávanie rozhodnutí v súvislosti s trestnými činmi proti životnému prostrediu. Zoznam trestných činov proti životnému prostrediu, ktoré boli stanovené v smernici 2008/99/ES, by sa mal zrevidovať a mali by sa doplniť ďalšie kategórie trestných činov na základe najvážnejších porušení právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia. Mali by sa sprísniť ustanovenia o sankciách s cieľom posilniť ich odrádzajúci účinok, ako aj reťazec presadzovania práva zodpovedný za odhaľovanie, vyšetrovanie, trestné stíhanie a vydávanie rozhodnutí v súvislosti s trestnými činmi proti životnému prostrediu.

---

19 Ú. v. EÚ C, , s. .

20 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/99/ES z 19. novembra 2008 o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 328, 6.12.2008, s. 28).

(5) Členské štáty by mali kriminalizovať kategórie trestných činov a zabezpečiť väčšiu presnosť vymedzenia kategórií trestných činov a harmonizáciu, pokiaľ ide o druhy a úrovne sankcií.

(6) Členské štáty by mali vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch stanoviť trestnoprávne sankcie za závažné porušenie ustanovení práva Únie týkajúcich sa ochrany životného prostredia. V rámci spoločnej rybárskej politiky sa v práve Únie stanovuje komplexný súbor pravidiel kontroly a presadzovania v zmysle nariadenia (ES) č. 1224/2009[21] a nariadenia (ES) č. 1005/2008 v prípade závažných porušení predpisov vrátane tých, ktoré poškodzujú morské prostredie. V rámci uvedeného systému majú členské štáty na výber medzi správnym a/alebo trestným systémom ukladania sankcií. V súlade s oznámením Komisie o Európskej zelenej dohode[22] a o stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030[23] by sa určité úmyselné protiprávne konanie, na ktoré sa vzťahuje nariadenie (ES) č. 1224/2009 a nariadenie (ES) č. 1005/2008[24], malo považovať za trestné činy.

(7) Aby bolo konanie trestným činom proti životnému prostrediu podľa tejto smernice, malo by byť protiprávne podľa práva Únie na ochranu životného prostredia alebo vnútroštátnych právnych predpisov, správnych predpisov alebo rozhodnutí, ktorými sa uplatňuje právo Únie. Malo by sa vymedziť konanie, ktoré predstavuje každú kategóriu trestných činov, a v prípade potreby by sa mala stanoviť hranica, ktorá by sa musela dosiahnuť, aby sa konanie mohlo kriminalizovať. Takéto konanie by sa malo považovať za trestný čin, ak bolo spáchané úmyselne, a v určitých prípadoch aj vtedy, keď bolo spáchané z hrubej nedbanlivosti. Nezákonné konanie, ktoré spôsobí smrť alebo závažnú ujmu na zdraví, podstatnú škodu alebo značné riziko podstatnej škody na životnom prostredí alebo ktoré sa inak považuje za osobitne škodlivé pre životné prostredie, predstavuje trestný čin, ak je spáchané z hrubej nedbanlivosti. Členské štáty majú naďalej možnosť prijať alebo zachovať v tejto oblasti prísnejšie trestnoprávne pravidlá.

(8) Konanie by sa malo považovať za protiprávne aj vtedy, keď bolo vykonané na základe autorizácie príslušného orgánu v členskom štáte v prípade, že takáto autorizácia bola získaná podvodom alebo na základe korupcie, vydierania alebo donútenia. Okrem toho by prevádzkovatelia mali podniknúť potrebné kroky na dosiahnutie súladu s legislatívnymi, regulačnými a správnymi ustanoveniami týkajúcimi sa ochrany životného prostredia, ktoré sa uplatňujú pri vykonávaní príslušnej činnosti, a to aj dodržiavaním svojich povinností stanovených v uplatniteľných právnych predpisoch

---

21 Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 404/2011 z 8. apríla 2011, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 1224/2009, ktorým sa zriaďuje systém kontroly Spoločenstva na zabezpečenie dodržiavania pravidiel spoločnej politiky rybného hospodárstva (Ú. v. EÚ L 112, 30.4.2011, s. 1 – 153).

22 OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV – Európska zelená dohoda [COM(2019) 640 final].

23 OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV – Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 – Prinavrátenie prírody do našich životov [COM(2020) 380 final].

24 Nariadenie Rady (ES) č. 1005/2008 z 29. septembra 2008, ktorým sa ustanovuje systém Spoločenstva na zabraňovanie nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, na odrádzanie od neho a jeho odstránenie, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EHS) č. 2847/93, (ES) č. 1936/2001 a (ES) č. 601/2004 a ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 1093/94 a (ES) č. 1447/1999 (Ú. v. EÚ L 286, 29.10.2008, s. 1 – 32).

EÚ a vo vnútroštátnych právnych predpisoch, v rámci postupov, ktorými sa riadia zmeny alebo aktualizácie existujúcich autorizácií.

(9) Ochrana životného prostredia by sa mala realizovať v širokom zábere, ako sa uvádza v článku 3 ods. 3 ZEÚ a článku 191 ZFEÚ, so zahrnutím všetkých prírodných zdrojov (ovzdušie, voda, pôda, voľne žijúce živočíchy a rastliny vrátane biotopov), ako aj služieb poskytovaných prírodnými zdrojmi.

(10) Zrýchlenie zmeny klímy, strata biodiverzity a degradácia životného prostredia spolu s hmatateľnými príkladmi ich ničivých účinkov viedli k uznaniu zelenej transformácie za určujúci cieľ súčasnosti a záležitosť medzigeneračnej spravodlivosti. Preto sa by sa v prípade vývoja právnych predpisov Únie, na ktoré sa táto smernica vzťahuje, mala táto smernica vzťahovať aj na všetky aktualizované alebo zmenené právne predpisy Únie, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti trestných činov vymedzených touto smernicou, ak zostávajú povinnosti vyplývajúce z práva Únie vo svojej podstate nezmenené. Ak sa však novými právnymi nástrojmi zakazuje nové konanie poškodzujúce životné prostredie, táto smernica by sa mala zmeniť tak, aby sa do kategórií trestných činov doplnili aj nové vážne porušenia práva Únie v oblasti životného prostredia.

(11) Kvalitatívne a kvantitatívne hranice použité na vymedzenie trestných činov proti životnému prostrediu by sa mali objasniť poskytnutím neúplného zoznamu okolností, ktoré by orgány, ktoré vyšetrujú, trestne stíhajú a vydávajú rozhodnutia v súvislosti s trestnými činmi, mali zohľadniť pri posudzovaní takýchto hraníc. Malo by sa tým podporiť súdržné uplatňovanie smernice a účinnejší boj proti trestným činom proti životnému prostrediu, ako aj zabezpečiť právna istota. Takéto hranice alebo ich uplatňovanie by však nemali nadmerne sťažovať vyšetrovanie, trestné stíhanie ani vydávanie rozhodnutí v súvislosti s trestnými činmi.

(12) V trestnom a súdnom konaní by sa malo náležite zohľadniť zapojenie organizovaných zločineckých skupín, ktoré vykonávajú činnosť spôsobom, ktorý má negatívny vplyv na životné prostredie. Trestné konania by sa mali zaoberať korupciou, praním špinavých peňazí, počítačovou kriminalitou a podvodmi v oblasti dokladov a (v súvislosti s podnikateľskou činnosťou) zámerom páchateľa maximalizovať zisky alebo ušetriť výdavky, ak k nim dôjde v súvislosti s trestnými činmi proti životnému prostrediu. Tieto formy trestnej činnosti sú často prepojené so závažnými formami trestných činov proti životnému prostrediu, a preto by sa nemali riešiť samostatne. V tejto súvislosti je mimoriadne znepokojujúce, že páchanie niektorých trestných činov proti životnému prostrediu je tolerované alebo aktívne podporované príslušnými správnymi orgánmi alebo úradníkmi vykonávajúcimi svoje verejné úlohy. V niektorých prípadoch to môže mať dokonca formu korupcie. Príkladom takéhoto správania je tolerovanie porušení právnych predpisov na ochranu životného prostredia alebo mlčanie o nich v nadväznosti na inšpekcie; zámerné vynechanie inšpekcií alebo kontrol, napríklad pokiaľ ide o to, či držiteľ povolenia dodržiava podmienky povolenia; uznesenia alebo hlasovanie v prospech udelenia nezákonných licencií alebo vydávanie sfalšovaných či nepravdivých správ s priaznivým stanoviskom.

(13) Trestné by malo byť aj podnecovanie na trestné činy páchané úmyselne, ako aj napomáhanie pri nich a navádzanie na ne. Pokus o spáchanie trestného činu, ktorý spôsobí smrť alebo závažnú ujmu na zdraví, podstatnú škodu na životnom prostredí alebo môže spôsobiť podstatnú škodu na životnom prostredí alebo ktorý sa inak považuje za osobitne škodlivý, by mal takisto predstavovať trestný čin, ak bol spáchaný úmyselne.

(14) Sankcie za trestné činy by mali byť účinné, odrádzajúce a primerané. Na tento účel by sa v prípade fyzických osôb mali stanoviť minimálne úrovne hornej hranice trestnej sadzby odňatia slobody. Doplnkové sankcie sa často považujú za účinnejšie ako finančné sankcie, najmä v prípade právnických osôb. V trestnom konaní by preto mali byť k dispozícii ďalšie sankcie či opatrenia. Mali by zahŕňať povinnosť uviesť životné prostredie do pôvodného stavu, vylúčenie z prístupu k verejnému financovaniu vrátane postupov verejného obstarávania, grantov a koncesií a odobratie povolení a autorizácií. Tým nie je dotknutá diskrečná právomoc sudcov alebo súdov v trestnom konaní uložiť v jednotlivých prípadoch primerané sankcie.

(15) Ak sa to stanovuje vo vnútroštátnom práve, voči právnickým osobám by sa mala vyvodiť aj trestná zodpovednosť za trestné činy proti životnému prostrediu podľa tejto smernice. Členské štáty, ktorých vnútroštátne právo nestanovuje trestnú zodpovednosť právnických osôb, by mali zabezpečiť, aby ich správne systémy ukladania sankcií zabezpečovali účinné, odrádzajúce a primerané druhy a úrovne sankcií, stanovených v tejto smernici v záujme dosiahnutia jej cieľov. Mala by sa zohľadniť finančná situácia právnických osôb, aby sa zabezpečil odrádzajúci účinok uloženej sankcie.

(16) Ďalšia aproximácia a účinnosť úrovní sankcií ukladaných v praxi by sa mali podporiť spoločnými priťažujúcimi okolnosťami, ktoré odrážajú závažnosť spáchaného trestného činu. Ak došlo k smrti alebo závažnej ujme osoby a ak tieto prvky zatiaľ netvoria skutkovú podstatu trestného činu, mohli by sa považovať za priťažujúce okolnosti. Rovnako, ak trestný čin proti životnému prostrediu spôsobí podstatnú a nezvratnú alebo dlhotrvajúcu škodu na celom ekosystéme, malo by ísť o priťažujúcu okolnosť z dôvodu závažnosti, a to aj v prípadoch porovnateľných s ekocídou. Keďže nezákonné zisky, ktoré možno vytvoriť prostredníctvom trestných činov proti životnému prostrediu, resp. výdavky, ktorým sa prostredníctvom týchto činov možno vyhnúť, sú významnou motiváciou zločincov, mali by sa zohľadniť pri určovaní vhodnej úrovne sankcií v jednotlivých prípadoch.

(17) Ak sú trestné činy pretrvávajúcej povahy, mali by sa čo najskôr zastaviť. Ak páchatelia dosiahli finančné zisky, takéto zisky by sa mali skonfiškovať.

(18) Táto smernica by sa mala uplatňovať bez toho, aby boli dotknuté všeobecné pravidlá a zásady vnútroštátneho trestného práva týkajúce sa vynášania rozsudkov či uplatňovania a výkonu trestu v súlade s osobitnými okolnosťami v každom jednotlivom prípade.

(19) Členské štáty by mali stanoviť pravidlá týkajúce sa premlčacích lehôt potrebné na to, aby mohli účinne bojovať proti trestným činom proti životnému prostrediu, a to bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne pravidlá, v ktorých sa nestanovujú premlčacie lehoty na vyšetrovanie, trestné stíhanie a presadzovanie práva.

(20) Povinnosti v tejto smernici týkajúce sa stanovenia trestných sankcií by nemali oslobodzovať členské štáty od povinnosti stanoviť vo vnútroštátnom práve správne sankcie a iné opatrenia za porušenia stanovené v právnych predpisoch Únie v oblasti životného prostredia.

(21) Členské štáty by mali jasne vymedziť rozsah presadzovania správneho a trestného práva, pokiaľ ide o trestné činy proti životnému prostrediu podľa ich vnútroštátneho práva. Pri uplatňovaní vnútroštátnych právnych predpisov, ktorými sa transponuje táto smernica, by členské štáty mali zabezpečiť, aby sa pri ukladaní trestných sankcií a správnych sankcií dodržiavali zásady Charty základných práv Európskej únie vrátane zásady *ne bis in idem*.

(22) Okrem toho by súdne a správne orgány v členských štátoch mali mať k dispozícii celý rad trestných sankcií a ďalších opatrení na riešenie rôznych druhov kriminálneho správania individualizovaným a účinným spôsobom.

(23) Najmä vzhľadom na mobilitu páchateľov nezákonného konania, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, spolu s cezhraničnou povahou trestných činov a možnosťou cezhraničného vyšetrovania by členské štáty mali stanoviť súdnu právomoc s cieľom účinne bojovať proti takémuto konaniu.

(24) Trestné činy proti životnému prostrediu poškodzujú prírodu a spoločnosť. Nahlasovaním porušení právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia ľudia vykonávajú službu vo verejnom záujme a zohrávajú kľúčovú úlohu pri odhaľovaní a prevencii takýchto porušení, a tým aj pri ochrane blahobytu spoločnosti. Jednotlivci, ktorí sú v kontakte s organizáciou v kontexte ich pracovnej činnosti, často vedia o hrozbách alebo škode v súvislosti s verejným záujmom a so životným prostredím ako prví. Osoby, ktoré nahlasujú nezrovnalosti, sú známe ako oznamovatelia. Možných oznamovateľov od nahlasovania obáv alebo podozrení často odrádza strach z odvetných opatrení. Takéto osoby by mali mať možnosť využiť vyváženú a účinnú ochranu oznamovateľov stanovenú v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937[25].

(25) Cenné informácie o možných trestných činoch proti životnému prostrediu môžu mať aj iné osoby. Môže ísť o členov dotknutej komunity alebo vo všeobecnosti o členov spoločnosti, ktorí sa aktívne podieľajú na ochrane životného prostredia. Takéto osoby, ktoré nahlasujú trestné činy proti životnému prostrediu, ako aj osoby, ktoré spolupracujú pri presadzovaní práva v súvislosti s takýmito trestnými činmi, by mali dostať potrebnú podporu a pomoc v kontexte trestného konania, aby neboli znevýhodnení z dôvodu ich spolupráce, ale aby im bola poskytnutá podpora a pomoc. Tieto osoby by mali byť chránené aj pred obťažovaním alebo nenáležitým stíhaním za nahlasovanie takýchto trestných činov alebo ich spoluprácu v trestnom konaní.

(26) Keďže sa príroda nemôže v trestnom konaní zastupovať ako obeť, na účely účinného presadzovania práva by členovia dotknutej verejnosti, ako sa vymedzuje v tejto smernici s ohľadom na článok 2 ods. 5 a článok 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru[26], mali mať možnosť konať v mene životného prostredia ako verejného statku, a to v rámci rozsahu pôsobnosti právneho rámca členských štátov a v súlade s príslušnými procesnými pravidlami.

(27) Nedostatok zdrojov a právomocí v oblasti presadzovania práva v prípade vnútroštátnych orgánov, ktoré odhaľujú, vyšetrujú, trestne stíhajú alebo vydávajú rozhodnutia v súvislosti s trestnými činmi proti životnému prostrediu, vytvára prekážky pre účinné predchádzanie trestným činom proti životnému prostrediu a ich trestanie. Predovšetkým nedostatok zdrojov môže úplne brániť orgánom v prijímaní akýchkoľvek opatrení alebo obmedzovať ich opatrenia na presadzovanie práva, čo páchateľom umožňuje vyhnúť sa vyvodeniu zodpovednosti alebo dostať trest, ktorý nezodpovedá závažnosti trestného činu. Preto by sa mali stanoviť minimálne kritériá týkajúce sa zdrojov a právomocí v oblasti presadzovania práva.

---

[25] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie (Ú. v. EÚ L 305, s. 17).

[26] Dohovor Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov (EHK OSN) o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia.

(28) Účinné fungovanie reťazca presadzovania práva sa opiera o celý rad odborných zručností. Keďže zložitosť výziev, ktoré predstavujú trestné činy proti životnému prostrediu, a technická povaha takejto trestnej činnosti si vyžadujú multidisciplinárny prístup, je potrebná vysoká úroveň právnych znalostí, technických odborných znalostí, ako aj vysoká úroveň odbornej prípravy a špecializácie v rámci všetkých príslušných orgánov. Členské štáty by mali poskytovať odbornú prípravu zodpovedajúcu funkcii tých, ktorí odhaľujú, vyšetrujú, trestne stíhajú alebo vydávajú rozhodnutia v súvislosti s trestnými činmi proti životnému prostrediu. S cieľom maximalizovať odbornosť a účinnosť reťazca presadzovania práva by členské štáty mali zvážiť aj pridelenie špecializovaných vyšetrovacích jednotiek, prokurátorov a trestných sudcov v záujme riešenia trestných vecí v oblasti životného prostredia. Všeobecné trestné súdy by mohli ustanoviť špecializované senáty sudcov. Všetky príslušné orgány presadzovania práva by mali mať k dispozícii technické odborné znalosti.

(29) S cieľom zabezpečiť úspešné presadzovanie práva by členské štáty mali sprístupniť účinné nástroje vyšetrovania v prípade trestných činov proti životnému prostrediu, ako sú tie, ktoré existujú v ich vnútroštátnom práve na boj proti organizovanej trestnej činnosti alebo iným závažným zločinom. Tieto nástroje by mali okrem iného zahŕňať odpočúvanie komunikácie, tajné sledovanie vrátane elektronického sledovania, kontrolované dodávky, monitorovanie bankových účtov a iné nástroje finančného vyšetrovania. Tieto nástroje by sa mali uplatňovať v súlade so zásadou proporcionality a pri plnom rešpektovaní Charty základných práv Európskej únie. V súlade s vnútroštátnym právom by malo byť používanie týchto nástrojov vyšetrovania odôvodnené povahou a závažnosťou vyšetrovaných trestných činov. Musí byť dodržané právo na ochranu osobných údajov.

(30) Na zabezpečenie účinného, integrovaného a súdržného systému presadzovania práva, ktorý zahŕňa správne, občianskoprávne a trestnoprávne opatrenia, by členské štáty mali organizovať vnútornú spoluprácu a komunikáciu medzi všetkými aktérmi v rámci správnych reťazcov a reťazcov presadzovania práva v trestných veciach a medzi kárnymi a nápravnými sankčnými subjektmi. Podľa uplatniteľných pravidiel by členské štáty mali spolupracovať aj prostredníctvom agentúr EÚ, najmä Eurojustu a Europolu, ako aj s orgánmi EÚ vrátane Európskej prokuratúry (EPPO) a Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) v ich príslušných oblastiach pôsobnosti.

(31) S cieľom zabezpečiť súdržný prístup k boju proti trestným činom proti životnému prostrediu by členské štáty mali prijať, uverejniť a pravidelne preskúmavať národnú stratégiu boja proti trestným činom proti životnému prostrediu, v ktorej sa stanovia ciele, priority a zodpovedajúce opatrenia a potrebné zdroje.

(32) V záujme účinného riešenia trestných činov uvedených v tejto smernici je potrebné, aby príslušné orgány v členských štátoch zbierali presné, konzistentné a porovnateľné údaje o rozsahu a trendoch v oblasti trestných činov proti životnému prostrediu a o úsilí bojovať proti nim a jeho výsledkoch. Tieto údaje by sa mali použiť na zostavenie štatistík, ktoré by slúžili na operačné a strategické plánovanie činností v oblasti presadzovania práva, ako aj na poskytovanie informácií občanom. Členské štáty by mali zbierať príslušné štatistické údaje o trestných činoch proti životnému prostrediu a podávať o nich Komisii správy. Komisia by mala pravidelne posudzovať a uverejňovať výsledky na základe údajov zaslaných členskými štátmi.

(33) Štatistické údaje zozbierané podľa tejto smernice o trestných činoch proti životnému prostrediu by mali byť porovnateľné medzi členskými štátmi a mali by sa zbierať na základe spoločných minimálnych noriem. S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky

vykonávania tejto smernice by sa mali Komisii udeliť vykonávacie právomoci na vymedzenie štandardného formátu na zasielanie štatistických údajov. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011[27].

(34) Povinnosti vyplývajúce z tejto smernice sa uplatňujú bez toho, aby bolo dotknuté právo Únie o procesných právach v trestnom konaní. Pri vykonávaní tejto smernice by členské štáty mali zaručiť, že sa v plnej miere dodržiavajú procesné práva podozrivých alebo obvinených osôb v trestnom konaní.

(35) Alternatívy – vymažte jednu možnosť podľa voľby Írska:

(36) [*neúčasť*:] V súlade s článkami 1 a 2 a článkom 4a ods. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k ZEÚ a ZFEÚ, a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, sa Írsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice a nie je ňou viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu. ALEBO

[účasť:] V súlade s článkom 3 a článkom 4a ods. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k ZEÚ a ZFEÚ, Írsko [listom z …] oznámilo želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tejto smernice.

(37) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/35/ES[28] bola na základe smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/123/ES[29] doplnená o ustanovenia o trestných činoch týkajúcich sa vypúšťania znečisťujúcich látok z lodí a súvisiacich trestných sankciách. Takéto trestné činy a sankcie by mali patriť do rozsahu pôsobnosti tejto smernice. Preto by sa, pokiaľ ide o členské štáty zúčastnené na tejto smernici, mala smernica 2009/123/ES zodpovedajúcim spôsobom nahradiť.

(38) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k ZEÚ a ZFEÚ, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice, nie je ňou viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu.

(39) Keďže ciele tejto smernice, a to zabezpečenie spoločného vymedzenia trestných činov proti životnému prostrediu a zaistenie dostupnosti účinných, odrádzajúcich a primeraných trestných sankcií za závažné trestné činy proti životnému prostrediu, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a dôsledkov tejto smernice ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, Únia môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 ZEÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

(40) V tejto smernici sa rešpektujú základné práva a dodržiavajú zásady, ktoré boli uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie, vrátane ochrany osobných údajov, slobody prejavu a práva na informácie, slobody podnikania, práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, prezumpcie neviny a práva na obhajobu,

---

[27] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

[28] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/35/ES zo 7. septembra 2005 o znečisťovaní mora z lodí a o zavedení sankcií vrátane trestných sankcií za trestné činy v oblasti znečistenia (Ú. v. EÚ L 255, 30.9.2005, s. 11).

[29] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/123/ES z 21. októbra 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2005/35/ES o znečisťovaní mora z lodí a o zavedení sankcií vrátane trestných sankcií za trestné činy v oblasti znečistenia (Ú. v. EÚ L 280, 27.10.2009, s. 52).

zásad zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov, ako aj práva nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin. Touto smernicou sa má zabezpečiť úplné rešpektovanie uvedených práv a zásad a mala by sa implementovať v súlade s nimi,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Predmet úpravy

Touto smernicou sa v záujme účinnejšej ochrany životného prostredia stanovujú minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „protiprávne“ je konanie porušujúce jeden z týchto druhov právnych predpisov:

   a) právne predpisy Únie, ktoré bez ohľadu na svoj právny základ prispievajú k plneniu cieľov politiky Únie spojených s ochranou životného prostredia, ako sa stanovuje v Zmluve o fungovaní Európskej únie;

   b) zákon, správny predpis členského štátu alebo rozhodnutie príslušného orgánu členského štátu, ktorým sa vykonávajú právne predpisy Únie uvedené v písmene a).

   Konanie sa považuje za protiprávne aj vtedy, keď bolo vykonané na základe autorizácie príslušného orgánu v členskom štáte v prípade, že daná autorizácia bola získaná podvodom alebo na základe korupcie, vydierania alebo donútenia;

2. „biotop v rámci chránenej lokality“ je každý biotop druhov, ktorého územie sa klasifikuje ako osobitne chránené územie podľa článku 4 ods. 1 alebo 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES[30], alebo každý prirodzený biotop alebo biotop druhov, ktorého lokalita je označená ako osobitné chránené územie podľa článku 4 ods. 4 smernice Rady 92/43/EHS[31];

3. „právnická osoba“ je akýkoľvek subjekt práva, ktorý má takéto postavenie podľa platného vnútroštátneho práva, s výnimkou štátov alebo verejných orgánov pri výkone ich štátnej moci a s výnimkou verejnoprávnych medzinárodných organizácií;

4. „dotknutá verejnosť“ sú osoby, ktoré sú alebo môžu byť dotknuté trestnými činmi uvedenými v článku 3 alebo 4. Na účely vymedzenia tohto pojmu sa osoby, ktoré majú dostatočný záujem alebo ktoré tvrdia, že došlo k porušeniu práva, ako aj mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia a spĺňajúce všetky primerané požiadavky podľa vnútroštátneho práva považujú za osoby majúce záujem;

---

[30] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7).

[31] Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

5. „obeť“ sa vymedzuje rovnako ako v článku 2 bode 1 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ[32].

Článok 3

Trestné činy

1. Členské štáty zabezpečia, aby toto konanie, ak je protiprávne a bolo spáchané úmyselne, predstavovalo trestný čin:

   a) vypúšťanie, emisia alebo zavádzanie množstva materiálov alebo látok alebo ionizujúceho žiarenia do ovzdušia, pôdy alebo vody, ktoré spôsobujú alebo môžu spôsobiť smrť alebo závažnú ujmu na zdraví akejkoľvek osoby, alebo podstatnú škodu na kvalite ovzdušia, kvalite pôdy, kvalite vody, alebo na živočíchoch alebo rastlinách;

   b) uvedenie na trh výrobku, ktorý v rozpore so zákazom alebo s inou požiadavkou spôsobuje alebo môže spôsobiť smrť alebo závažnú ujmu na zdraví akejkoľvek osoby, alebo podstatnú škodu na kvalite ovzdušia, vody alebo pôdy, alebo na živočíchoch alebo rastlinách v dôsledku používania výrobku vo väčšom rozsahu;

   c) výroba, uvádzanie na trh alebo používanie látok ako takých, látok v zmesiach alebo v predmetoch vrátane ich začlenenia do predmetov, ak:

      i) je táto činnosť obmedzená podľa hlavy VIII nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006[33] a jeho prílohy XVII alebo

      ii) je táto činnosť zakázaná podľa hlavy VII nariadenia (ES) č. 1907/2006, alebo

      iii) táto činnosť nie je v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009[34], alebo

      iv) táto činnosť nie je v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 528/2012[35], alebo

      v) táto činnosť patrí do rozsahu pôsobnosti nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008[36], alebo

---

32 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 57 – 73).

33 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry, o zmene a doplnení smernice 1999/45/ES a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 793/93 a nariadenia Komisie (ES) č. 1488/94, smernice Rady 76/769/EHS a smerníc Komisie 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Ú. v. EÚ L 396, 30.12.2006, s. 1).

34 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 z 21. októbra 2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh a o zrušení smerníc Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 1 – 50).

35 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 528/2012 z 22. mája 2012 o sprístupňovaní biocídnych výrobkov na trhu a ich používaní (Ú. v. EÚ L 167, 27.6.2012, s. 1 – 123).

36 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 zo 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006 (Ú. v. EÚ L 353, 31.12.2008, s. 1).

vi) je táto činnosť zakázaná podľa prílohy I k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1021[37]

a spôsobuje alebo môže spôsobiť smrť alebo závažnú ujmu na zdraví akejkoľvek osoby, alebo podstatnú škodu na kvalite ovzdušia, kvalite pôdy, kvalite vody, alebo na živočíchoch alebo rastlinách;

d) vykonávanie projektov uvedených v článku 1 ods. 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ[38] bez povolenia alebo posúdenia ich vplyvov na životné prostredie, ktoré spôsobuje alebo môže spôsobiť podstatnú škodu z hľadiska faktorov vymedzených v článku 3 ods. 1 smernice 2011/92/EÚ;

e) zber, preprava, zhodnocovanie alebo zneškodňovanie odpadu, dohľad nad takýmito operáciami a následná starostlivosť o miesta zneškodňovania vrátane činnosti, ktorú uskutočňujú obchodníci alebo sprostredkovatelia (odpadové hospodárstvo), ak sa protiprávne konanie:

i) týka nebezpečného odpadu, ako sa vymedzuje v článku 3 bode 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES[39], a uskutočňuje sa v nezanedbateľnom množstve;

ii) týka iného odpadu, než je odpad uvedený v bode i), a spôsobuje alebo môže spôsobiť smrť alebo závažnú ujmu na zdraví akejkoľvek osoby, alebo podstatnú škodu na kvalite ovzdušia, kvalite pôdy, kvalite vody, alebo na živočíchoch alebo rastlinách;

f) preprava odpadu v zmysle článku 2 bodu 35 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006[40], ak sa daná preprava uskutočňuje v nezanedbateľnom množstve, či už v rámci jednej prepravy, alebo v rámci viacerých prepráv, ktoré sa zdajú prepojené;

g) recyklácia lodí patriaca do rozsahu pôsobnosti nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1257/2013[41] bez toho, aby boli splnené požiadavky článku 6 ods. 2 písm. a) uvedeného nariadenia;

h) vypúšťanie znečisťujúcich látok z lodí uvedené v článku 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/35/ES o znečisťovaní mora z lodí a o zavedení sankcií vrátane trestných sankcií za trestné činy v oblasti znečistenia[42], do ktorejkoľvek z oblastí uvedených v článku 3 ods. 1 uvedenej smernice za predpokladu, že vypúšťanie z lodí nespĺňa výnimky stanovené v článku 5 uvedenej smernice; toto ustanovenie sa nevzťahuje na jednotlivé prípady, keď vypúšťanie z lode nespôsobuje zhoršenie kvality vody, pokiaľ

---

37 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1021 z 20. júna 2019 o perzistentných organických látkach (Ú. v. EÚ L 169, 25.6.2019, s. 45).

38 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1).

39 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc (Ú. v. EÚ L 312, 22.11.2008, s. 3 – 30).

40 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 zo 14. júna 2006 o preprave odpadu (Ú. v. EÚ L 190, 12.7.2006, s. 1).

41 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1257/2013 z 20. novembra 2013 o recyklácii lodí a o zmene nariadenia (ES) č. 1013/2006 a smernice 2009/16/ES (Ú. v. EÚ L 330, 10.12.2013, s. 1).

42 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/35/ES zo 7. septembra 2005 o znečisťovaní mora z lodí a o zavedení sankcií vrátane trestných sankcií za trestné činy v oblasti znečistenia (Ú. v. EÚ L 255, 30.9.2005, s. 11 – 21).

opakované prípady toho istého páchateľa spolu nevedú k zhoršeniu kvality vody;

i) inštalácia, prevádzka alebo demontáž zariadenia, v ktorom sa vykonáva nebezpečná činnosť alebo v ktorom sa skladujú alebo používajú nebezpečné látky, prípravky alebo znečisťujúce látky patriace do rozsahu pôsobnosti smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ[43], smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ[44] alebo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/30/EÚ[45], ktoré spôsobujú alebo môžu spôsobiť smrť alebo závažnú ujmu na zdraví akejkoľvek osoby alebo podstatnú škodu na kvalite ovzdušia, kvalite pôdy, kvalite vody, alebo na živočíchoch alebo rastlinách;

j) výroba, produkcia, spracovanie, manipulácia, používanie, držba, skladovanie, preprava, dovoz, vývoz alebo ukladanie rádioaktívneho materiálu alebo manipulácia s ním, ktorý patrí do rozsahu pôsobnosti smernice Rady 2013/59/Euratom[46], smernice Rady 2014/87/Euratom[47] alebo smernice Rady 2013/51/Euratom[48], a ktorý spôsobuje alebo môže spôsobiť smrť alebo závažnú ujmu na zdraví akejkoľvek osoby alebo podstatnú škodu na kvalite ovzdušia, kvalite pôdy, kvalite vody, alebo na živočíchoch alebo rastlinách;

k) odber povrchovej alebo podzemnej vody, ktorý spôsobuje alebo môže spôsobiť podstatnú škodu na ekologickom stave alebo potenciáli útvarov povrchovej vody, alebo na kvantitatívnom stave útvarov podzemnej vody;

l) usmrtenie, zničenie, odchyt, držba, predaj alebo ponúkanie na predaj exemplára alebo exemplárov druhov voľne žijúcich živočíchov alebo rastlín uvedených v prílohách IV a V (ak sa na druhy uvedené v prílohe V vzťahujú rovnaké opatrenia ako na druhy uvedené v prílohe IV) k smernici Rady 92/43/EHS[49] a druhov uvedených v článku 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES[50] s výnimkou prípadov, keď sa konanie týka zanedbateľného množstva takýchto exemplárov;

---

43 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ zo 4. júla 2012 o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok, ktorou sa mení a dopĺňa a následne zrušuje smernica Rady 96/82/ES (Text s významom pre EHP) (Ú. v. EÚ L 197, 24.7.2012, s. 1 – 37).

44 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (Ú. v. EÚ L 334, 17.12.2010, s. 17 – 119).

45 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/30/EÚ z 12. júna 2013 o bezpečnosti vyhľadávania, prieskumu a ťažby ropy a zemného plynu na mori, a o zmene smernice 2004/35/ES (Ú. v. EÚ L 178, 28.6.2013, s. 66 – 106).

46 Smernica Rady 2013/59/Euratom z 5. decembra 2013, ktorou sa stanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia a ktorou sa zrušujú smernice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom (Ú. v. EÚ L 13, 17.1.2014, s. 1 – 73).

47 Smernica Rady 2014/87/Euratom z 8. júla 2014, ktorou sa mení smernica 2009/71/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení (Ú. v. EÚ L 219, 25.7.2014, s. 42 – 52).

48 Smernica Rady 2013/51/Euratom z 22. októbra 2013, ktorou sa stanovujú požiadavky na ochranu zdravia obyvateľstva vzhľadom na rádioaktívne látky obsiahnuté vo vode určenej na ľudskú spotrebu (Ú. v. EÚ L 296, 7.11.2013, s. 12 – 21).

49 Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7 – 50).

50 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7 – 25).

m) obchodovanie s exemplármi druhov voľne žijúcich živočíchov alebo rastlín uvedených v prílohách A a B k nariadeniu Rady (ES) č. 338/97[51] alebo s ich časťami, alebo derivátmi s výnimkou prípadov, keď sa konanie týka zanedbateľného množstva takýchto exemplárov;

n) uvádzanie nezákonne vyťaženého dreva alebo výrobkov z dreva, ktoré boli vyrobené z nezákonne vyťaženého dreva, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 995/2010[52], na trh Únie alebo ich sprístupnenie na trhu Únie s výnimkou prípadov, keď sa konanie týka zanedbateľného množstva; [*Ak sa skôr než táto smernica prijme nariadenie o sprístupnení určitých komodít a produktov spojených s odlesňovaním a degradáciou lesov na trhu Únie a o ich vývoze z Únie, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 995/2010, písmeno n) sa má nahradiť trestným činom v rozsahu pôsobnosti článku 3 uvedeného nariadenia*.]

o) akékoľvek konanie, ktoré spôsobuje poškodenie biotopu v chránenej lokalite v zmysle článku 6 ods. 2 smernice 92/43/EHS, ak je toto poškodenie významné;

p) introdukcia alebo šírenie inváznych nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Únie, ak:

i) je konanie v rozpore s obmedzeniami stanovenými v článku 7 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014[53];

ii) je konanie v rozpore s podmienkou povolenia vydaného podľa článku 8 alebo autorizácie udelenej podľa článku 9 nariadenia (EÚ) č. 1143/2014 a spôsobuje alebo môže spôsobiť smrť alebo závažnú ujmu na zdraví akejkoľvek osoby, alebo podstatnú škodu na kvalite ovzdušia, kvalite pôdy, kvalite vody, alebo na živočíchoch alebo rastlinách;

q) výroba, uvádzanie na trh, dovoz, vývoz, používanie, emisia alebo uvoľňovanie látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu, ako sú vymedzené v článku 3 bode 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1005/2009[54], alebo výrobkov a zariadení obsahujúcich alebo využívajúcich takéto látky;

r) výroba, uvádzanie na trh, dovoz, vývoz, používanie, emisia alebo uvoľňovanie fluórovaných skleníkových plynov, ako sú vymedzené v článku 2 bode 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 517/2014[55], alebo výrobkov a zariadení obsahujúcich alebo využívajúcich takéto plyny.

2. Členské štáty zabezpečia, aby konanie uvedené v odseku 1 písm. a), b), c), d), e), f), h), i), j), k), m), n), písm. p) bode ii), písm. q), r) takisto predstavovalo trestný čin, ak k nemu došlo aspoň z hrubej nedbanlivosti.

---

51 Nariadenie Rady (ES) č. 338/97 z 9. decembra 1996 o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a rastlín reguláciou obchodu s nimi (Ú. v. ES L 61, 3.3.1997, s. 1).

52 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 995/2010 z 20. októbra 2010, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva (Ú. v. EÚ L 295, 12.11.2010, s. 23 – 34).

53 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014 z 22. októbra 2014 o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov (Ú. v. EÚ L 317, 4.11.2014, s. 35).

54 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1005/2009 zo 16. septembra 2009 o látkach, ktoré poškodzujú ozónovú vrstvu (Ú. v. EÚ L 286, 31.10.2009, s. 1 – 30).

55 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 517/2014 zo 16. apríla 2014 o fluórovaných skleníkových plynoch, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 842/2006 (Ú. v. EÚ L 150, 20.5.2014, s. 195 – 230).

3. Členské štáty zabezpečia, aby sa v ich vnútroštátnych právnych predpisoch špecifikovalo, že sa pri posudzovaní toho, či je škoda alebo možná škoda podstatná, na účely vyšetrovania, trestného stíhania a vydávania rozhodnutí v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v odseku 1 písm. a) až e), písm. i), j), k) a p) v relevantných prípadoch zohľadnia tieto prvky:

   a) základný stav postihnutého životného prostredia;

   b) či je škoda dlhodobá, strednodobá alebo krátkodobá;

   c) závažnosť škody;

   d) rozsah rozšírenia škody;

   e) zvratnosť škody.

4. Členské štáty zabezpečia, aby sa v ich vnútroštátnych právnych predpisoch špecifikovalo, že sa pri posudzovaní toho, či činnosť môže spôsobiť škodu na kvalite ovzdušia, kvalite pôdy, kvalite vody alebo na živočíchoch alebo rastlinách, na účely vyšetrovania, trestného stíhania a vydávania rozhodnutí v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v odseku 1 písm. a) až e), písm. i), j), k) a p) zohľadnia tieto prvky:

   a) konanie sa týka činnosti, ktorá sa považuje za riskantnú alebo nebezpečnú, vyžaduje si autorizáciu, ktorá nebola získaná alebo dodržaná;

   b) miera prekročenia hodnôt, parametrov alebo limitov stanovených v právnych aktoch alebo v autorizácii vydanej na danú činnosť;

   c) či materiál alebo látka sú klasifikované ako nebezpečné, rizikové alebo inak klasifikované ako škodlivé pre životné prostredie alebo ľudské zdravie.

5. Členské štáty zabezpečia, aby sa v ich vnútroštátnych právnych predpisoch špecifikovalo, že sa pri posudzovaní toho, či ide o zanedbateľné alebo nezanedbateľné množstvo, na účely vyšetrovania, trestného stíhania a vydávania rozhodnutí v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v odseku 1 písm. e), f), l), m), n) zohľadnia tieto prvky:

   a) počet vecí, ktoré boli predmetom trestného činu;

   b) miera prekročenia regulačného limitu, hodnoty alebo iného povinného parametra;

   c) stav ochrany dotknutých druhov živočíchov alebo rastlín;

   d) náklady na odstránenie environmentálnej škody.

Článok 4

Podnecovanie, napomáhanie, navádzanie a pokus

1. Členské štáty zabezpečia, aby podnecovanie na spáchanie trestných činov uvedených v článku 3 ods. 1, napomáhanie pri takých trestných činoch a navádzanie na ne bolo trestné.

2. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa za pokus o spáchanie ktoréhokoľvek z trestných činov uvedených v článku 3 ods. 1 písm. a), b), c), d), e), f), h), i), j), k), m), n), písm. p) bode ii), písm. q), r), ak bol spáchaný úmyselne, ukladala trestná sankcia.

Článok 5

Sankcie pre fyzické osoby

1. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa v prípade trestných činov uvedených v článkoch 3 a 4 ukladali účinné, primerané a odrádzajúce trestné sankcie.

2. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby v prípade trestných činov uvedených v článku 3 bola horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody stanovená najmenej na desať rokov, ak trestné činy spôsobia alebo môžu spôsobiť smrť alebo závažnú ujmu na zdraví akejkoľvek osoby.

3. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby v prípade trestných činov uvedených v článku 3 ods. 1 písm. a) až j), písm. n), q), r) bola horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody stanovená najmenej na šesť rokov.

4. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby v prípade trestných činov uvedených v článku 3 ods. 1 písm. k), l), m), o), p) bola horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody stanovená najmenej na štyri roky.

5. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa na fyzické osoby, ktoré spáchali trestné činy uvedené v článkoch 3 a 4, mohli uplatňovať ďalšie sankcie alebo opatrenia, ktoré zahŕňajú:

   a) povinnosť uviesť životné prostredie v stanovenej lehote do pôvodného stavu;

   b) pokuty;

   c) dočasné alebo trvalé vylúčenie z prístupu k verejnému financovaniu vrátane postupov verejného obstarávania, grantov a koncesií;

   d) zákaz riadiť prevádzky typu použitého na spáchanie trestného činu;

   e) odobratie povolení a autorizácií na vykonávanie činností, ktoré viedli k spáchaniu trestného činu;

   f) dočasné zákazy kandidovať na volenú alebo verejnú funkciu;

   g) zverejnenie, a to na vnútroštátnej úrovni alebo na úrovni celej Únie, súdneho rozhodnutia týkajúceho sa odsúdenia alebo uplatnených sankcií alebo opatrení.

Článok 6

Zodpovednosť právnických osôb

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa voči právnickým osobám mohla vyvodiť zodpovednosť za trestné činy uvedené v článkoch 3 a 4, pokiaľ boli tieto trestné činy spáchané v ich prospech akoukoľvek osobou, ktorá má v rámci tejto právnickej osoby vedúce postavenie a ktorá konala buď samostatne, alebo ako súčasť orgánu právnickej osoby na základe:

   a) oprávnenia zastupovať právnickú osobu;

   b) právomoci prijímať rozhodnutia v mene právnickej osoby;

   c) právomoci vykonávať kontrolu v rámci právnickej osoby.

2. Členské štáty takisto zabezpečia, aby sa voči právnickým osobám mohla vyvodiť zodpovednosť, ak nedostatočný dohľad alebo nedostatočná kontrola zo strany osoby

uvedenej v odseku 1 umožnili spáchanie trestného činu uvedeného v článkoch 3 a 4 v prospech danej právnickej osoby osobou, ktorá podlieha jej právomoci.

3. Zodpovednosť právnických osôb podľa odsekov 1 a 2 nevylučuje trestné konanie voči fyzickým osobám, ktoré sú páchateľmi, návodcami alebo pomocníkmi trestných činov uvedených v článkoch 3 a 4.

Článok 7

Sankcie pre právnické osoby

1. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa právnickej osobe, voči ktorej sa vyvodzuje zodpovednosť podľa článku 6 ods. 1, uložili účinné, primerané a odrádzajúce sankcie.

2. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sankcie alebo opatrenia pre právnické osoby, voči ktorým sa vyvodzuje zodpovednosť podľa článku 6 ods. 1 za trestné činy uvedené v článkoch 3 a 4, zahŕňali:

   a) pokuty trestnej alebo inej povahy;

   b) povinnosť uviesť životné prostredie v stanovenej lehote do pôvodného stavu;

   c) vylúčenie z nároku na verejné dávky alebo pomoc;

   d) dočasné vylúčenie z prístupu k verejnému financovaniu vrátane postupov verejného obstarávania, grantov a koncesií;

   e) dočasný alebo trvalý zákaz vykonávania podnikateľských činností;

   f) odobratie povolení a autorizácií na vykonávanie činností, ktoré viedli k spáchaniu trestného činu;

   g) uloženie súdneho dohľadu;

   h) súdne rozhodnutie o zániku právnickej osoby;

   i) trvalé alebo dočasné zatvorenie prevádzok, ktoré boli použité na spáchanie trestného činu;

   j) povinnosť spoločností zaviesť systémy náležitej starostlivosti na zlepšenie dodržiavania environmentálnych noriem;

   k) zverejnenie súdneho rozhodnutia týkajúceho sa odsúdenia alebo uplatnených sankcií alebo opatrení.

3. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa právnickej osobe, voči ktorej sa vyvodzuje zodpovednosť podľa článku 6 ods. 2, uložili účinné, primerané a odrádzajúce sankcie alebo opatrenia.

4. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa v prípade trestných činov uvedených v článku 3 ods. 1 písm. a) až j), písm. n), q), r) ukladali pokuty, ktorých horná hranica nie je nižšia ako 5 % celkového celosvetového obratu právnickej osoby [/podniku] v hospodárskom roku predchádzajúcom rozhodnutiu o uložení pokuty.

5. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa v prípade trestných činov uvedených v článku 3 ods. 1 písm. k), l), m), o), p) ukladali pokuty, ktorých horná hranica nie je nižšia ako 3 % celkového celosvetového obratu

právnickej osoby [/podniku] v hospodárskom roku predchádzajúcom rozhodnutiu o uložení pokuty.

6. Členské štáty prijmú opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa pri prijímaní rozhodnutia o primeranej výške pokuty podľa odseku 1 zohľadnili nezákonné zisky vytvorené v dôsledku spáchania trestného činu a ročný obrat právnickej osoby.

Článok 8

Priťažujúce okolnosti

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa v súvislosti s príslušnými trestnými činmi uvedenými v článkoch 3 a 4 mohli za priťažujúce okolnosti považovať tieto okolnosti, pokiaľ nejde o okolnosti, ktoré už sú súčasťou skutkovej podstaty trestných činov uvedených v článku 3:

a) trestný čin spôsobil smrť alebo závažnú ujmu na zdraví osoby;

b) trestný čin spôsobil zničenie alebo nenapraviteľnú alebo dlhodobú podstatnú škodu na ekosystéme;

c) trestný čin bol spáchaný v rámci zločineckej organizácie v zmysle rámcového rozhodnutia Rady 2008/841/SVV[56];

d) trestný čin zahŕňal použitie falošných alebo pozmenených dokladov;

e) trestný čin bol spáchaný verejným činiteľom pri výkone jeho povinností;

f) páchateľ sa v minulosti dopustil podobných porušení právnych predpisov v oblasti životného prostredia;

g) v dôsledku trestného činu vznikli značné finančné výhody alebo sa očakával vznik značných finančných výhod, alebo sa prostredníctvom trestného činu zabránilo značným výdavkom, a to priamo alebo nepriamo;

h) konanie páchateľa vedie k vzniku zodpovednosti za environmentálnu škodu, ale páchateľ si neplní svoju povinnosť vykonať nápravnú činnosť podľa článku 6 smernice 2004/35/ES[57];

i) páchateľ neposkytuje pomoc inšpekčným a iným orgánom presadzovania práva, keď sa to podľa právnych predpisov vyžaduje;

j) páchateľ aktívne bráni inšpekcii, colným kontrolám alebo vyšetrovacím činnostiam, alebo zastrašuje alebo ovplyvňuje svedkov alebo navrhovateľov.

Článok 9

Poľahčujúce okolnosti

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa vo vzťahu k príslušným trestným činom uvedeným v článkoch 3 a 4 mohli za poľahčujúce považovať tieto okolnosti:

---

56 Rámcové rozhodnutie Rady 2008/841/SVV z 24. októbra 2008 o boji proti organizovanému zločinu (Ú. v. EÚ L 300, s. 42).

57 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd (Ú. v. EÚ L 143, 30.4.2004, s. 56 – 75).

a) páchateľ obnoví životné prostredie do pôvodného stavu;

b) páchateľ poskytne správnym alebo súdnym orgánom informácie, ktoré by nemohli získať iným spôsobom, a tým im pomôže:

i) odhaliť alebo postaviť pred súd ostatných páchateľov;

ii) získať dôkazy.

Článok 10

Zaistenie a konfiškácia

Členské štáty podľa potreby prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby ich príslušné orgány mohli v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ[58] zaistiť alebo skonfiškovať príjmy pochádzajúce zo spáchania trestných činov uvedených v tejto smernici a prostriedky, ktoré boli použité alebo sa mali použiť pri páchaní takýchto trestných činov alebo pri činnostiach prispievajúcich k páchaniu takýchto trestných činov.

Článok 11

Premlčacie lehoty pri trestných činoch

1. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia s cieľom stanoviť takú premlčaciu lehotu, ktorá umožňuje vyšetrovanie, trestné stíhanie, súdne konanie a vydávanie súdnych rozhodnutí v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v článkoch 3 a 4 počas dostatočne dlhého obdobia od spáchania uvedených trestných činov, aby bolo možné uvedené trestné činy účinne riešiť.

2. Členský štát prijme potrebné opatrenia, ktoré umožnia vyšetrovanie, trestné stíhanie, súdne konanie a vydanie súdneho rozhodnutia v súvislosti s:

a) trestnými činmi uvedenými v článkoch 3 a 4, pri ktorých je horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody najmenej desať rokov, v období najmenej desiatich rokov od spáchania trestného činu, ak ide o trestné činy podliehajúce trestným sankciám;

b) trestnými činmi uvedenými v článkoch 3 a 4, pri ktorých je horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody najmenej šesť rokov, v období najmenej šiestich rokov od spáchania trestného činu, ak ide o trestné činy podliehajúce trestným sankciám;

c) trestnými činmi uvedenými v článkoch 3 a 4, pri ktorých je horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody najmenej štyri roky, v období najmenej štyroch rokov od spáchania trestného činu, ak ide o trestné činy podliehajúce trestným sankciám.

3. Odchylne od odseku 2 môžu členské štáty stanoviť premlčaciu lehotu, ktorá je kratšia než desať rokov, ale nie kratšia než štyri roky, ak zabezpečia, že plynutie premlčacej lehoty sa môže v prípade špecifikovaných konaní prerušiť alebo pozastaviť.

4. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia s cieľom umožniť výkon:

[58] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 127, 29.4.2014, s. 39).

a) trestu odňatia slobody v prípade trestného činu, pri ktorom je horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody najmenej desať rokov, uloženého po konečnom odsudzujúcom rozsudku za trestný čin uvedený v článkoch 3 a 4, a to najmenej desať rokov odo dňa konečného odsudzujúceho rozsudku;

b) trestu odňatia slobody v prípade trestného činu, pri ktorom je horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody najmenej šesť rokov, uloženého po konečnom odsudzujúcom rozsudku za trestný čin uvedený v článkoch 3 a 4, a to najmenej šesť rokov odo dňa konečného odsudzujúceho rozsudku;

c) trestu odňatia slobody v prípade trestného činu, pri ktorom je horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody najmenej štyri roky, uloženého po konečnom odsudzujúcom rozsudku za trestný čin uvedený v článkoch 3 a 4, a to najmenej štyri roky odo dňa konečného odsudzujúceho rozsudku.

Tieto obdobia môžu zahŕňať predĺženia premlčacej lehoty vyplývajúce z prerušenia alebo pozastavenia.

Článok 12

Právomoc

1. Každý členský štát prijme opatrenia potrebné na to, aby stanovil svoju právomoc vo vzťahu k trestným činom uvedeným v článkoch 3 a 4, ak:

a) bol trestný čin spáchaný úplne alebo sčasti na jeho území;

b) bol trestný čin spáchaný na palube lode, ktorá sa plaví pod jeho vlajkou, alebo lietadla, ktoré je v ňom registrované;

c) škoda vznikla na jeho území;

d) páchateľ je jeho štátnym príslušníkom alebo v ňom má obvyklý pobyt.

2. Členský štát informuje Komisiu, ak sa rozhodne rozšíriť svoju právomoc vo vzťahu k trestným činom uvedeným v článkoch 3 a 4, ktoré boli spáchané mimo jeho územia, ak:

a) bol trestný čin spáchaný v prospech právnickej osoby so sídlom na jeho území;

b) bol trestný čin spáchaný proti jeho štátnemu príslušníkovi alebo osobe, ktorá má v danom členskom štáte obvyklý pobyt;

c) v dôsledku trestného činu vzniklo vážne riziko pre životné prostredie na jeho území.

Ak trestný čin uvedený v článkoch 3 a 4 patrí do právomoci viac ako jedného členského štátu, tieto členské štáty spolupracujú s cieľom určiť, ktorý členský štát povedie trestné konanie. V prípade potreby a v súlade s článkom 12 rámcového rozhodnutia Rady 2009/948/SVV[59] sa vec postúpi Eurojustu.

3. V prípadoch uvedených v odseku 1 písm. c) a d) členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby výkon ich právomoci nepodliehal podmienke, že trestné stíhanie sa môže začať iba na základe oznámenia zo strany štátu, na ktorého území bol trestný čin spáchaný.

[59] Rámcové rozhodnutie Rady 2009/948/SVV z 30. novembra 2009 o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní (Ú. v. EÚ L 328, 15.12.2009, s. 42).

Článok 13

Ochrana osôb, ktoré nahlasujú trestné činy proti životnému prostrediu alebo pomáhajú pri vyšetrovaní

1. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa ochrana poskytovaná podľa smernice (EÚ) 2019/1937 vzťahovala na osoby nahlasujúce trestné činy uvedené v článkoch 3 a 4 tejto smernice.

2. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby osoby nahlasujúce trestné činy uvedené v článkoch 3 a 4 tejto smernice, ktoré poskytujú dôkazy alebo inak spolupracujú pri vyšetrovaní, trestnom stíhaní alebo vydávaní rozhodnutí v súvislosti s takýmito trestnými činmi, dostali potrebnú podporu a pomoc v súvislosti s trestným konaním.

Článok 14

Práva dotknutej verejnosti zúčastňovať sa na konaniach

Členské štáty zabezpečia, aby mala dotknutá verejnosť v súlade s ich vnútroštátnym právnym systémom primerané práva zúčastňovať sa na konaniach týkajúcich sa trestných činov uvedených v článkoch 3 a 4, napríklad ako poškodená strana.

Článok 15

Prevencia

Členské štáty prijmú vhodné opatrenia, ako sú informačné kampane, kampane na zvyšovanie povedomia a výskumné a vzdelávacie programy, s cieľom znížiť celkovú mieru páchania trestných činov proti životnému prostrediu, zvýšiť informovanosť verejnosti a znížiť riziko, že sa obyvateľstvo stane obeťou trestného činu proti životnému prostrediu. Ak je to potrebné, členské štáty konajú v spolupráci s príslušnými zainteresovanými stranami.

Článok 16

Zdroje

Členské štáty zabezpečia, aby vnútroštátne orgány, ktoré odhaľujú, vyšetrujú, stíhajú trestné činy proti životnému prostrediu alebo o nich rozhodujú, mali dostatočný počet kvalifikovaných pracovníkov a dostatočné finančné, technické a technologické zdroje potrebné na účinné vykonávanie ich funkcií súvisiacich s vykonávaním tejto smernice.

Článok 17

Odborná príprava

Bez toho, aby bola dotknutá nezávislosť súdnictva a rozdiely v organizácii súdnictva v rámci Únie, členské štáty vyžadujú od subjektov zodpovedných za odbornú prípravu sudcov, prokurátorov, príslušníkov polície, justičných pracovníkov a pracovníkov príslušných orgánov zapojených do trestného konania a vyšetrovania, aby v pravidelných intervaloch poskytovali špecializovanú odbornú prípravu zodpovedajúcu cieľom tejto smernice, ktorá je primeraná vzhľadom na funkcie zapojených pracovníkov a orgánov.

Článok 18

Nástroje vyšetrovania

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby boli účinné nástroje vyšetrovania, ako sú napríklad tie, ktoré sa používajú v prípadoch organizovanej trestnej činnosti alebo inej závažnej trestnej činnosti, dostupné aj na účely vyšetrovania alebo stíhania trestných činov uvedených v článkoch 3 a 4.

Článok 19

Koordinácia a spolupráca medzi príslušnými orgánmi v rámci členského štátu

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na vytvorenie vhodných mechanizmov koordinácie a spolupráce na strategickej a operačnej úrovni medzi všetkými svojimi príslušnými orgánmi zapojenými do predchádzania trestným činom proti životnému prostrediu a boja proti nim. Takéto mechanizmy sú zamerané aspoň na:

a) zabezpečenie spoločných priorít a spoločného chápania vzťahu medzi trestnoprávnym a správnym presadzovaním;

b) výmenu informácií na strategické a operačné účely;

c) konzultácie pri jednotlivých vyšetrovaniach;

d) výmenu najlepších postupov;

e) pomoc európskym sieťam odborníkov pracujúcich v záležitostiach týkajúcich sa boja proti trestným činom proti životnému prostrediu a súvisiacim porušeniam právnych predpisov

a môžu mať formu špecializovaných koordinačných orgánov, memoránd o porozumení medzi príslušnými orgánmi, vnútroštátnych sietí presadzovania práva a spoločných činností odbornej prípravy.

Článok 20

Národná stratégia

1. Členské štáty do [*OP – vložte dátum – do jedného roka od nadobudnutia účinnosti tejto smernice*] vypracujú, uverejnia a implementujú národnú stratégiu boja proti trestným činom proti životnému prostrediu, v ktorej sa riešia minimálne tieto aspekty:

   a) ciele a priority vnútroštátnej politiky v tejto oblasti trestnej činnosti;

   b) úlohy a povinnosti všetkých príslušných orgánov zapojených do boja proti tomuto druhu trestnej činnosti;

   c) spôsoby koordinácie a spolupráce medzi príslušnými orgánmi;

   d) využívanie správneho a občianskeho práva pri riešení porušení právnych predpisov súvisiacich s trestnými činmi v rozsahu pôsobnosti tejto smernice;

   e) potrebné zdroje a spôsob podpory špecializácie odborníkov v oblasti presadzovania práva;

f) postupy a mechanizmy pravidelného monitorovania a hodnotenia dosiahnutých výsledkov;

g) pomoc európskych sietí pracujúcim v záležitostiach, ktoré sa priamo týkajú boja proti trestným činom proti životnému prostrediu a súvisiacim porušeniam právnych predpisov.

2. Členské štáty zabezpečia, aby sa stratégia v pravidelných intervaloch nie dlhších ako päť rokov preskúmala a aktualizovala na základe prístupu založeného na analýze rizík s cieľom zohľadniť relevantný vývoj a trendy a súvisiace hrozby týkajúce sa trestných činov proti životnému prostrediu.

Článok 21

Zber údajov a štatistika

1. Členské štáty zbierajú štatistické údaje s cieľom monitorovať účinnosť svojich systémov boja proti trestným činom proti životnému prostrediu.

2. Štatistické údaje uvedené v odseku 1 obsahujú aspoň tieto údaje:

a) počet nahlásených prípadov trestných činov proti životnému prostrediu;

b) počet vyšetrovaných prípadov trestných činov proti životnému prostrediu;

c) priemerná dĺžka vyšetrovania trestných činov proti životnému prostrediu;

d) počet odsúdení za trestné činy proti životnému prostrediu;

e) počet fyzických osôb odsúdených a sankcionovaných za trestné činy proti životnému prostrediu;

f) počet právnických osôb sankcionovaných za trestné činy proti životnému prostrediu alebo za rovnocenné trestné činy;

g) počet prípadov týkajúcich sa trestných činov proti životnému prostrediu, ktoré súd zamietol;

h) druhy a úrovne sankcií uložených za trestné činy proti životnému prostrediu vrátane členenia podľa jednotlivých kategórií trestných činov proti životnému prostrediu podľa článku 3.

3. Členské štáty zabezpečia, aby sa pravidelne uverejňovalo konsolidované preskúmanie ich štatistík.

4. Členské štáty každoročne zasielajú Komisii štatistické údaje uvedené v odseku 2 v štandardnom formáte stanovenom v súlade s článkom 22.

5. Komisia pravidelne uverejňuje správu založenú na štatistických údajoch zaslaných členskými štátmi. Správa sa prvýkrát uverejní tri roky po určení štandardného formátu uvedeného v článku 22.

Článok 22

Vykonávacie právomoci

1. Komisia je splnomocnená prijímať vykonávacie akty, ktorými sa stanoví štandardný formát na zasielanie údajov uvedený v článku 21 ods. 4. Uvedené vykonávacie akty sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 23 ods. 2.
2. Štandardný formát obsahuje na účely zasielania štatistických údajov tieto prvky:
   a) spoločnú klasifikáciu trestných činov proti životnému prostrediu;
   b) spoločné chápanie spočítateľných jednotiek;
   c) spoločné chápanie procesných fáz (vyšetrovanie, trestné stíhanie, súdne konanie) v konaniach o trestných činoch proti životnému prostrediu;
   d) spoločný formát podávania správ.

Článok 23

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
3. Ak výbor nevydá žiadne stanovisko, Komisia neprijme návrh vykonávacieho aktu a uplatňuje sa článok 5 ods. 4 tretí pododsek nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 24

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne ustanovenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do *[OP – vložte dátum – do 18 mesiacov po nadobudnutí účinnosti smernice*]. Bezodkladne o tom informujú Komisiu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.
2. Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných opatrení vnútroštátneho práva, ktoré prijmú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 25

Hodnotenie a podávanie správ

1. Komisia do *[OP – vložte dátum – dva roky po uplynutí lehoty na transpozíciu*] predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej posúdi rozsah, v akom členské štáty prijali potrebné opatrenia na dosiahnutie súladu s touto smernicou. Členské štáty poskytnú Komisii informácie potrebné na vypracovanie uvedenej správy.
2. Členské štáty každé dva roky od *[OP – vložte dátum, jeden rok po uplynutí lehoty na transpozíciu]* zasielajú Komisii do troch mesiacov správu, ktorá obsahuje zhrnutie o vykonávaní a opatreniach prijatých v súlade s článkami 15 až 17, článkami 19 a 20.

3. Komisia do *[OP – vložte dátum – päť rokov po uplynutí lehoty na transpozíciu]* vykoná hodnotenie vplyvu tejto smernice a predloží správu Európskemu parlamentu a Rade. Členské štáty poskytnú Komisii informácie potrebné na vypracovanie uvedenej správy.

Článok 26

Nahradenie smernice 2008/99/ES

Smernica 2008/99/ES sa vo vzťahu k členským štátom viazaným touto smernicou nahrádza bez toho, aby boli dotknuté povinnosti uvedených členských štátov týkajúce sa lehoty na transpozíciu uvedenej smernice do vnútroštátneho práva. Pokiaľ ide o členské štáty viazané touto smernicou, odkazy na smernicu 2008/99/ES sa považujú za odkazy na túto smernicu. Pokiaľ ide o členské štáty, ktoré touto smernicou nie sú viazané, tieto sú naďalej viazané smernicou 2008/98/ES.

Článok 27
Uplatňovanie smernice 2005/35/ES

Smernica 2009/123/ES sa prestane uplatňovať na členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na tejto smernici, odo dňa jej transpozície.

Článok 28

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 29

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom v súlade so zmluvami.

V Bruseli

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predseda*

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

OBSAH

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY 44
1.1. Názov návrhu/iniciatívy 44
1.2. Príslušné oblasti politiky 44
1.3. Návrh/iniciatíva sa týka: 44
1.4. Ciele 44
1.4.1. Všeobecné ciele 44
1.4.2. Špecifické ciele 44
1.4.3. Očakávané výsledky a vplyv 45
1.4.4. Ukazovatele výkonnosti 45
1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy 47
1.5.1. Požiadavky, ktoré sa majú splniť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte vrátane podrobného harmonogramu prvotnej fázy vykonávania iniciatívy 47
1.5.2. Prínos zapojenia Únie (môže byť výsledkom rôznych faktorov, napr. lepšej koordinácie, právnej istoty, väčšej účinnosti alebo komplementárnosti). Na účely tohto bodu je „prínos zapojenia Únie“ hodnota vyplývajúca zo zásahu Únie, ktorá dopĺňa hodnotu, ktorú by inak vytvorili len samotné členské štáty. 49
1.5.3. Poznatky získané z podobných skúseností v minulosti 50
1.5.4. Zlučiteľnosť s viacročným finančným rámcom a možná synergia s inými vhodnými nástrojmi 51
1.5.5. Posúdenie rôznych disponibilných možností financovania vrátane možnosti prerozdelenia 52
1.6. Trvanie a finančný vplyv návrhu/iniciatívy 54
1.7. Plánovaný spôsob riadenia 54
2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA 55
2.1. Opatrenia týkajúce sa monitorovania a predkladania správ 55
2.2. Systémy riadenia a kontroly 55
2.2.1. Opodstatnenie navrhovaných spôsobov riadenia, mechanizmov vykonávania financovania, spôsobov platby a stratégie kontroly 55
2.2.2. Informácie o zistených rizikách a systémoch vnútornej kontroly zavedených na ich zmierňovanie 56
2.2.3. Odhad a opodstatnenie nákladovej účinnosti kontrol (pomer medzi nákladmi na kontroly a hodnotou súvisiacich riadených finančných prostriedkov) a posúdenie očakávaných úrovní rizika chyby (pri platbe a uzavretí) 56
2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam 56
3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY 57
3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov 57
3.2. Odhadovaný finančný vplyv návrhu na rozpočtové prostriedky 58

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na operačné rozpočtové prostriedky 58
3.2.2. Odhadované výsledky financované z operačných rozpočtových prostriedkov 61
3.2.3. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na administratívne rozpočtové prostriedky 63
3.2.3.1. Odhadované potreby ľudských zdrojov 64
3.2.4. Súlad s platným viacročným finančným rámcom 66
3.2.5. Príspevky od tretích strán 66
3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy 67

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

1.1. Názov návrhu/iniciatívy

Návrh smernice o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva, ktorou sa mení smernica 99/2008/ES

1.2. Príslušné oblasti politiky

Ochrana životného prostredia

Trestné právo
- Trestné právo procesné
- Trestné právo hmotné

1.3. Návrh/iniciatíva sa týka:

☐ **novej akcie**

☐ **novej akcie, ktorá nadväzuje na pilotný projekt/prípravnú akciu[60]**

✓ **predĺženia trvania existujúcej akcie**

☐ **zlúčenia jednej alebo viacerých akcií do ďalšej/novej akcie alebo presmerovania jednej alebo viacerých akcií na ďalšiu/novú akciu**

1.4. Ciele

1.4.1. Všeobecné ciele

Ambíciou politiky a hlavným cieľom iniciatívy je zabezpečiť lepšiu ochranu životného prostredia prostredníctvom trestného práva a zlepšením odhaľovania, vyšetrovania, trestného stíhania a sankcionovania trestných činov proti životnému prostrediu. Plánovaná nová smernica o trestných činoch proti životnému prostrediu pomôže dosiahnuť ciele stanovené v článku 191 ZFEÚ, zelenej dohode a stratégii biodiverzity.

Keďže tento návrh je revíziou predchádzajúcej smernice, jedným z hlavných cieľov tohto návrhu je riešiť nedostatky a slabé stránky smernice 2008/99/ES zistené v rámci jej hodnotenia v rokoch 2019 – 2020. (pozn.: „Špecifický cieľ“).

1.4.2. Špecifické ciele

Špecifický cieľ č.

1. Zlepšiť účinnosť odhaľovania, vyšetrovania, trestného stíhania a sankcionovania trestných činov proti životnému prostrediu aktualizáciou rozsahu pôsobnosti smernice a spresniť právnu techniku použitú na vymedzenie rozsahu pôsobnosti.

2. Zlepšiť účinnosť odhaľovania, vyšetrovania, trestného stíhania a sankcionovania trestných činov proti životnému prostrediu objasnením alebo vypustením nedostatočne vymedzených pojmov používaných v súčasnosti pri opise trestných činov proti životnému prostrediu.

[60] Podľa článku 58 ods. 2 písm. a) alebo b) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

3. Zabezpečiť účinné, odrádzajúce a primerané druhy a úrovne sankcií za trestné činy proti životnému prostrediu.

4. Podporiť cezhraničné vyšetrovanie a trestné stíhanie.

5. Zlepšiť informované rozhodovanie o trestných činoch proti životnému prostrediu skvalitnením zberu a šírenia informácií a štatistických údajov o rozsahu trestnej činnosti proti životnému prostrediu a úsilí vynakladanom na boj proti nej.

6. Zlepšiť celkovú operačnú účinnosť vnútroštátnych reťazcov presadzovania práva s cieľom podporiť odhaľovanie, vyšetrovanie, trestné stíhanie a sankcionovanie trestných činov proti životnému prostrediu.

1.4.3. Očakávané výsledky a vplyv

Uveďte, aký vplyv by mal mať návrh/iniciatíva na prijímateľov/cieľové skupiny.

Hlavným očakávaným výsledkom iniciatívy je zlepšenie právneho rámca EÚ na boj proti trestným činom proti životnému prostrediu a posilnenie presadzovania práva na vnútroštátnej úrovni. Uznáva sa, že v prípadoch, keď iné opatrenia nestačia na zabezpečenie súladu s právnymi predpismi, poslednú možnosť predstavuje trestné právo, ktoré sa v tomto kontexte ukazuje ako nevyhnutný prostriedok na presadzovanie environmentálneho práva Únie.

Smernica pomôže zlepšiť účinnosť vnútroštátnych systémov presadzovania práva a ukladania sankcií vo vzťahu k trestným činom proti životnému prostrediu a zvýšiť dôveru verejnosti. Očakávané výsledky, ktoré má smernica priniesť z pohľadu celkovej ochrany životného prostredia, síce nemožno vyjadriť kvantitatívne, možno však uplatniť kvalitatívny prístup založený na vplyve zlepšenej ochrany životného prostredia, ku ktorej revidovaná smernica prispeje.

Účinnejšia smernica, ktorá povedie k lepšiemu presadzovaniu práva prostredníctvom trestného práva, prispeje vďaka svojim preventívnym a odrádzajúcim účinkom k zlepšeniu životného prostredia. Tam, kde je zavedený účinný systém trestného práva, sa trestné činy proti životnému prostrediu nevyplácajú. Smernica bude mať zároveň okamžitý pozitívny sociálny vplyv na život, zdravie a pohodu ľudí. Revidovanou smernicou sa zlepšia nástroje na boj proti trestným činom proti životnému prostrediu a dosiahne sa aj pozitívny hospodársky vplyv. Prispeje teda k zníženiu odhadovaných celosvetových ziskov z trestných činov proti životnému prostrediu vo výške 91 – 259 miliárd USD, ktoré predstavujú daňovú stratu pre spoločnosti, ako aj stratu príjmov pre čestné podniky a ktoré oslabujú dobrú správu vecí verejných.

1.4.4. Ukazovatele výkonnosti

Uveďte ukazovatele na monitorovanie pokroku a dosiahnutých výsledkov

Úspech tohto návrhu nebolo možné posudzovať na základe jasného súboru východiskových hodnôt, keďže chýbajú dostatočné systematické údaje o rozsahu trestnej činnosti proti životnému prostrediu a úsilia vynakladaného na boj proti nej v jednotlivých členských štátoch. Trendy v oblasti trestných činov proti životnému prostrediu závisia od vývoja svetového obchodu, nových príležitostí, ktoré prináša digitalizácia, a vzájomného pôsobenia medzi systémami trestných sankcií a systémami občianskoprávnych a správnych sankcií v členských štátoch.

Na monitorovanie pokroku a úspešnosti iniciatívy sa navrhujú tieto kvalitatívne a kvantitatívne ukazovatele:

– celkové zlepšenie presadzovania práva a sankcionovania v súvislosti s trestnými činmi proti životnému prostrediu, ktoré sa odzrkadlí v intenzívnejšej spolupráci, špecializácii, lepšej odbornej príprave a výmene informácií,

– počet úspešne vyšetrených a trestne stíhaných prípadov týkajúcich sa environmentálneho práva,

– počet odsúdení,

– druh a úrovne uložených sankcií, pričom sa v praxi musí dosiahnuť, aby boli účinnejšie, odrádzajúcejšie a primeranejšie,

– počet úradníkov, ktorí absolvovali odbornú prípravu v oblastiach súvisiacich s účinným riešením trestných činov proti životnému prostrediu,

– existencia alebo rozvoj národných stratégií boja proti trestným činom proti životnému prostrediu.

Hodnotenie efektívnosti smernice prostredníctvom ukazovateľov sa musí vykonať so zohľadnením príslušných súvislostí. V súčasnosti sa v členských štátoch úspešne uzavrie len málo prípadov trestných činov proti životnému prostrediu a úrovne sankcií sú príliš nízke. V poslednom desaťročí sa nevyskytli žiadne vzostupné trendy (pozri posúdenie vplyvu, oddiel 1.2 – „Hodnotenie smernice a záverečná hodnotiaca správa“). Stabilné vzostupné trendy v oblasti prípadov týkajúcich sa životného prostredia vo všetkých členských štátoch by preto poukazovali na účinnosť smernice. Keďže v globálnom meradle počet trestných činov proti životnému prostrediu rastie v percentuálnom vyjadrení 5 až 7 % na celom svete, zodpovedajúce zvyšovanie počtu úspešných vyšetrovaní a odsúdení by sa považovalo za faktor poukazujúci na úspešnosť iniciatívy. Naopak, ak by v neskoršom štádiu klesol počet prípadov spojených so životným prostredím, mohlo by to naznačovať úspešnosť smernice pri odrádzaní od páchania tejto trestnej činnosti.

Ukazovatele výkonnosti

V nasledujúcich ustanoveniach sa uvádzajú návrhy ukazovateľov monitorovania pre jednotlivé špecifické ciele:

- Rozšírenie rozsahu pôsobnosti smernice
  - Ukazovateľ: počet vyšetrovaní, trestných stíhaní, odsúdení a zamietnutých prípadov
  - Východisková hodnota: podľa dostupných informácií nedošlo v členských štátoch k žiadnemu vzostupnému trendu
  - Úspešnosť: stabilné vzostupné trendy v každom členskom štáte. V ideálnom prípade zvýšenie o 5 až 7 %, čo zodpovedá odhadovanej miere každoročného nárastu počtu trestných činov proti životnému prostrediu
- Presnejšie vymedzenie druhov trestných činov proti životnému prostrediu podľa článku 3:
  - Ukazovateľ: ako pri predchádzajúcom cieli
  - Východisková hodnota: ako pri predchádzajúcom cieli
  - Úspešnosť: ako pri predchádzajúcom cieli

- Podpora účinných, odrádzajúcich a primeraných druhov a úrovní sankcií
    - Ukazovateľ: výška finančných pokút uložených fyzickým osobám, trestná sadzba trestov odňatia slobody, výška finančných pokút uložených právnickým osobám a druhy a počet doplnkových sankcií uložených fyzickým osobám
    - Východisková hodnota: v súčasnosti neexistujú žiadne alebo existuje len veľmi málo a rozptýlených štatistických údajov o sankciách uložených za trestné činy proti životnému prostrediu. Z dostupných údajov a z rozhovorov s odborníkmi z praxe vyplýva, že sankcie sú príliš nízke na to, aby boli odrádzajúce
    - Úspešnosť: vzhľadom na súčasnú situáciu by sa úspešnosť implementácie prejavila využívaním celej škály dostupných druhov a úrovní ukladaných sankcií. Uložené doplnkové sankcie by mali svedčiť o tom, že sa používajú všetky druhy sankcií. Vítaným výsledkom by bolo systematické uplatňovanie odstraňovania škôd a zamedzovania vzniku ziskov
- Rozsiahlejšia cezhraničná spolupráca
    - Ukazovatele: počet prípadov týkajúcich sa životného prostredia, ktoré rieši Eurojust a úrad OLAF, počet spoločných vyšetrovacích tímov v rámci Eurojustu, počet prípadov/správ v aplikácii SIENA v rámci Europolu a počet prípadov oslovenia národných kontaktných miest, ktoré sa majú zriadiť
    - Východisková hodnota: úrovne v rámci Eurojustu, úradu OLAF, aplikácie SIENA a sietí odborníkov sú v súčasnosti vo všeobecnosti nízke
    - Úspešnosť: na úspešnosť by poukazovalo zvýšenie cezhraničnej spolupráce, zaznamenané v číselných údajoch Eurojustu, úradu OLAF a Europolu. Trestné činy proti životnému prostrediu sú z celosvetového hľadiska štvrtou najväčšou kategóriou trestnej činnosti, preto by mal počet prípadov týkajúcich sa životného prostredia, ktorými sa zaoberá Europol a Eurojust, tvoriť väčší podiel na celkovom počte prípadov, ktorým sa tieto agentúry venujú.
- Účinnejší reťazec presadzovania práva
    - Ukazovatele: rovnaké ako pri prvom cieli s rozšírením o jeden ukazovateľ – počet členských štátov, ktoré majú zastrešujúce stratégie na boj proti trestným činom proti životnému prostrediu, počet členských štátov, ktoré majú špecializované vyšetrovacie jednotky, jednotky trestného stíhania a súdne komory, počet členských štátov, ktoré zvýšili počet zamestnancov orgánov presadzovania práva, a počet príslušníkov polície, prokurátorov, sudcov, colných úradníkov, správnych inšpektorov, ktorí absolvovali odbornú prípravu
    - Východisková hodnota: rovnako ako pri prvom cieli
    - Úspešnosť: rovnako ako pri prvom cieli

1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy

1.5.1. Požiadavky, ktoré sa majú splniť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte vrátane podrobného harmonogramu prvotnej fázy vykonávania iniciatívy

Existujú tri typy požiadaviek, ktoré zodpovedajú krátkodobým, strednodobým a dlhodobým cieľom.

Krátkodobé požiadavky:

1. Vymedzenie minimálnych noriem týkajúcich sa zberu štatistických údajov.
2. Členské štáty transponujú smernicu do 18 mesiacov.
3. Členské štáty zabezpečia, aby konanie opísané v článku 3 návrhu predstavovalo trestný čin, pokiaľ ide o protiprávne konanie a čin bol spáchaný úmyselne alebo k nemu došlo najmenej z hrubej nedbanlivosti.
3. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zaistenie kriminalizácie vedľajších trestných činov k trestným činom proti životnému prostrediu.
4. Členské štáty vymedzia sankcie týkajúce sa trestných činov proti životnému prostrediu pre fyzické a právnické osoby.
5. Členské štáty vymedzia priťažujúce a poľahčujúce okolnosti trestných činov proti životnému prostrediu.
6. Členské štáty vymedzia nástroje vyšetrovania.
7. Každý členský štát prijme potrebné opatrenia na určenie svojej právomoci vo vzťahu k trestným činom uvedeným v návrhu.
8. Členské štáty zaistia koordináciu a spoluprácu na strategickej a operačnej úrovni medzi všetkými príslušnými orgánmi zapojenými do predchádzania trestným činom proti životnému prostrediu a boja proti nim.
9. Členské štáty určia národné kontaktné miesto na účely výmeny informácií. Členské štáty takisto zabezpečia, aby tieto národné kontaktné miesta boli pripojené k [systému e-EDES] a aby mali zavedené postupy na urýchlené vybavovanie naliehavých žiadostí o pomoc. Členské štáty o svojom určenom kontaktnom mieste informujú Komisiu, Europol a Eurojust. V prípade potreby uvedené informácie aktualizujú. Komisia tieto informácie postúpi ostatným členským štátom.
10. Členské štáty udelia každej uznanej skupine, nadácii alebo združeniu, ktoré sa podľa svojich stanov zameriava na ochranu životného prostredia, právo na prístup k spisu týkajúcemu sa trestných činov uvedených v návrhu.
11. Členské štáty prijmú vhodné opatrenia, ako sú informačné kampane, kampane na zvyšovanie povedomia a výskumné a vzdelávacie programy, zamerané na zníženie celkovej miery páchania trestných činov proti životnému prostrediu, zvýšenie informovanosti a zníženie rizika, že sa obyvateľstvo stane obeťou trestného činu proti životnému prostrediu. Ak je to potrebné, členské štáty konajú v spolupráci so zainteresovanými stranami.

Strednodobé požiadavky:

- Bez toho, aby boli dotknuté predpisy týkajúce sa cezhraničnej spolupráce a vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach, členské štáty, Eurojust, Európska prokuratúra a Komisia (OLAF) v rámci svojich príslušných právomocí vzájomne spolupracujú v oblasti boja proti trestným činom uvedeným v článkoch 3, 3a a 4.
- Členské štáty zabezpečia, aby úradníci, ktorí odhaľujú, vyšetrujú, stíhajú trestné činy proti životnému prostrediu alebo o nich rozhodujú, ako sú sudcovia, prokurátori, príslušníci polície, justiční pracovníci a pracovníci týchto príslušných orgánov, absolvovali pravidelnú špecializovanú odbornú prípravu zodpovedajúcu ich funkciám.

- Bez toho, aby bola dotknutá nezávislosť súdnictva a rozdiely v organizácii súdnictva v rámci Únie, členské štáty vyžadujú od subjektov zodpovedných za odbornú prípravu sudcov, prokurátorov, príslušníkov polície, justičných pracovníkov a pracovníkov príslušných orgánov zapojených do trestného konania a vyšetrovania, aby poskytovali primeranú odbornú prípravu zodpovedajúcu cieľom tejto smernice.
- Do jedného roka od nadobudnutia účinnosti tejto smernice členské štáty vypracujú a uverejnia národnú stratégiu boja proti trestným činom proti životnému prostrediu a prijmú opatrenia na zaistenie jej pravidelného hodnotenia a aktualizácie.
- Členské štáty prostredníctvom jednotlivých príslušných orgánov zbierajú systematické, spoľahlivé a aktuálne štatistické údaje o trestných činoch proti životnému prostrediu s cieľom umožniť konzistentné a koherentné porovnávanie a analýzu relevantných informácií.
- Členské štáty každoročne zasielajú Komisii údaje zozbierané podľa odseku 1.
- Komisia zabezpečí uverejnenie konsolidovaného prehľadu štatistických správ a národných stratégií vykonávania a jeho predloženie príslušným špecializovaným agentúram a orgánom Únie.

Dlhodobé požiadavky:

- Komisia do dvoch rokov po uplynutí lehoty na transpozíciu predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej posúdi rozsah, v akom členské štáty prijali potrebné opatrenia na dosiahnutie súladu s touto smernicou. Členské štáty poskytnú Komisii informácie potrebné na vypracovanie uvedenej správy.
- Komisia do piatich rokov po uplynutí lehoty na transpozíciu vykoná hodnotenie vplyvu tejto smernice na ochranu životného prostredia prostredníctvom trestného práva a predloží správu Európskemu parlamentu a Rade. Členské štáty poskytnú Komisii informácie potrebné na vypracovanie uvedenej správy.

1.5.2. Prínos zapojenia Únie (môže byť výsledkom rôznych faktorov, napr. lepšej koordinácie, právnej istoty, väčšej účinnosti alebo komplementárnosti). Na účely tohto bodu je „prínos zapojenia Únie“ hodnota vyplývajúca zo zásahu Únie, ktorá dopĺňa hodnotu, ktorú by inak vytvorili len samotné členské štáty.

Dôvody na akciu na európskej úrovni (*ex ante*)

Cieľom existujúcej smernice bolo poskytnúť harmonizovaný rámec na riešenie trestných činov proti životnému prostrediu v celej Únii a uľahčiť cezhraničnú spoluprácu. Ako sa však podrobne uvádza v hodnotiacej správe, napriek pokroku pri vytváraní spoločného súboru vymedzení trestných činov proti životnému prostrediu v rámci celej EÚ a napriek požadovaniu viac odrádzajúcich úrovní sankcií členské štáty konajúce samostatne nedokázali v rámci voľného priestoru, ktorý im ponechala smernica, zosúladiť spôsob, akým chápu trestné činy proti životnému prostrediu. Podobne nedostatočné úrovne sankcií v niektorých členských štátoch bránia tomu, aby sa uplatňovali rovnaké podmienky v celej EÚ a aby sa využívali nástroje

vzájomného uznávania (napr. európsky zatýkací rozkaz a európsky vyšetrovací príkaz).

Napriek smernici sa počet cezhraničných vyšetrovaní a odsudzujúcich rozsudkov súvisiacich s trestnými činmi proti životnému prostrediu v EÚ výrazne nezvýšil. Naproti tomu počet trestných činov proti životnému prostrediu medzitým celosvetovo rastie ročným tempom 5 až 7 %, pričom táto trestná činnosť spôsobuje trvalé škody na biotopoch, druhoch, zdraví občanov a príjmoch štátnych správ a podnikov.

Očakávaný prínos vytvorený Úniou (*ex post*)

Prostredníctvom účinnejšej smernice môže EÚ poskytnúť harmonizovaný rámec pre spoločné chápanie vymedzenia trestných činov proti životnému prostrediu a pre účinný prístup k cezhraničným nástrojom vyšetrovania. Revidovanou smernicou sa vďaka väčšej zrozumiteľnosti právneho vymedzenia pojmov a aproximácii úrovní sankcií, ako aj na základe poskytnutia nástrojov a zavedenia povinností v oblasti cezhraničnej spolupráce medzi členskými štátmi vytvoria spravodlivejšie podmienky s rovnocennou trestnoprávnou ochranou životného prostredia v celej EÚ a uľahčí sa cezhraničná spolupráca pri vyšetrovaniach a trestných stíhaniach. V porovnaní s tým, čo môžu dosiahnuť členské štáty konajúce samostatne, poskytne prijatie krokov na úrovni EÚ jasnú pridanú hodnotu v boji proti trestným činom proti životnému prostrediu, ktoré majú zvyčajne nadnárodný rozmer, a to uľahčovaním cezhraničných vyšetrovaní, trestných stíhaní a odsúdení.

Keďže trestné činy proti životnému prostrediu často oslabujú podniky dodržiavajúce právne predpisy a odvádzajúce dane, ktoré spoločne znášajú ťažko vyčísliteľné, ale pravdepodobne vysoké bremeno odhadovaných ročných celosvetových strát v dôsledku trestných činov proti životnému prostrediu vo výške 91 až 259 miliárd USD, účinný legislatívny rámec EÚ pre trestné činy proti životnému prostrediu bude mať vplyv aj na fungovanie jednotného trhu EÚ. Bez takýchto právnych predpisov platných v celej EÚ môžu mať spoločnosti pôsobiace v členských štátoch s obmedzeným vymedzením trestných činov proti životnému prostrediu alebo so zhovievavými režimami presadzovania práva konkurenčnú výhodu v porovnaní so spoločnosťami usadenými v členských štátoch s prísnejšími právnymi rámcami.

Účinná celoúnijná politika v oblasti trestných činov proti životnému prostrediu môže byť prínosom aj pre iné politické ciele EÚ. Trestné činy proti životnému prostrediu sú často spojené s inými formami trestnej činnosti, ako je pranie špinavých peňazí, terorizmus, daňové podvody, falšovanie a iné formy organizovanej trestnej činnosti, proti ktorým EÚ v posledných rokoch prijala celý rad právnych predpisov. Účinnejšie právne predpisy EÚ týkajúce sa trestných činov proti životnému prostrediu by prispeli k účinným stratégiám presadzovania trestného práva na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni, ktoré sa zaoberajú všetkými relevantnými aspektmi zločineckej interakcie.

1.5.3. Poznatky získané z podobných skúseností v minulosti

Keďže tento návrh pozostáva z revízie predchádzajúcej smernice, poznatky získané z podobných skúseností v minulosti sa zameriavajú najmä na nevýhody a výhody vyplývajúce z poslednej smernice. V uvedenom kontexte Komisia vykonala hodnotenie smernice v rokoch 2019/2020. V predmetnej správe sa zistilo, že smernica má pridanú hodnotu, keďže sa ňou prvýkrát vymedzil spoločný právny

rámec pre trestné činy proti životnému prostrediu a vyžadovali sa v nej účinné, odrádzajúce a primerané sankcie.

Smernica však nemala veľký účinok v praxi, konkrétne počet prípadov trestných činov proti životnému prostrediu, ktoré boli úspešne vyšetrené a pri ktorých bol vydaný rozsudok, zostal na veľmi nízkej úrovni a vo všeobecnosti nebolo v tomto smere za posledných desať rokov badať žiadne významné vzostupné trendy.

Okrem toho boli uložené úrovne sankcií príliš nízke na to, aby boli odrádzajúce, a cezhraničná spolupráca neprebiehala systematicky.

Nedostatočná účinnosť smernice v praxi je čiastočne spôsobená všeobecnou povahou jej ustanovení. Možno to vysvetliť obmedzenými právomocami zákonodarcu ES v oblasti trestného práva v podmienkach pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, čo neumožnilo podrobnejšie rozpracovanie ustanovení, najmä pokiaľ ide o sankcie.

Okrem toho nedostatočné presadzovanie v členských štátoch vo veľkej miere prispieva k tomu, že smernica nemá v praxi veľký účinok. V hodnotení sa zistili značné nedostatky v presadzovaní práva vo všetkých členských štátoch a na všetkých úrovniach reťazca presadzovania práva (polícia, prokuratúra a trestné súdy). Nedostatky v členských štátoch zahŕňajú nedostatočné zdroje, špecializované znalosti, informovanosť a stanovovanie priorít, spoluprácu a výmenu informácií a absenciu zastrešujúcich národných stratégií na boj proti trestným činom proti životnému prostrediu, ktoré by zahŕňali všetky úrovne reťazca presadzovania práva a multidisciplinárny prístup. Okrem toho je účinnosť často brzdená nedostatočnou koordináciou medzi správnym a trestnoprávnym presadzovaním práva a sankcionovaním.

Takisto sa zistilo, že nedostatok spoľahlivých, presných a úplných štatistických údajov o konaniach týkajúcich sa trestných činov proti životnému prostrediu v členských štátoch nepredstavoval prekážku len pre hodnotenie Komisie, ale aj pre vnútroštátnych tvorcov politík a odborníkov z praxe v monitorovaní účinnosti ich opatrení.

1.5.4. Zlučiteľnosť s viacročným finančným rámcom a možná synergia s inými vhodnými nástrojmi

Navrhovaná smernica o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva, ktorou sa mení smernica 99/2008/ES, je v súlade s oznámením o zelenej dohode, v ktorom sa jasne uvádza, že „[Komisia] takisto bude podporovať opatrenia EÚ, jej členských štátov a medzinárodného spoločenstva na zintenzívnenie úsilia v boji proti trestným činom proti životnému prostrediu“, a so stratégiou biodiverzity, v prípade ktorej sa možnosť preskúmania a zmeny predchádzajúcej smernice uvádza v prílohe k oznámeniu. V júli 2021 Komisia predložila balík s konkrétnymi návrhmi zelenej novej dohody, ktorého cieľom je znížiť emisie o 55 % do roku 2030 a dosiahnuť klimatickú neutralitu Európy do roku 2050. Trestné právo je len jednou z častí tejto komplexnej stratégie EÚ na ochranu a zlepšenie stavu životného prostredia, ktoré je prioritou súčasnej Komisie. V oznámení o zelenej dohode a stratégii biodiverzity sa stanovuje celý rad opatrení na ochranu životného prostredia, ktoré sa spoja v celostnom prístupe, budú sa navzájom posilňovať a ovplyvňovať. Po trestnoprávnych opatreniach sa siahne ako po poslednej možnosti v prípadoch, keď iné opatrenia nestačia na zabezpečenie dodržiavania právnych predpisov.

Návrh je zároveň v súlade s:

- akčným plánom EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi živočíchov a rastlín na zlepšenie environmentálneho súladu v oblasti nezákonného obchodovania s voľne žijúcimi druhmi,
- hodnotením hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti EÚ (EU SOCTA) 2021, v ktorom sa „trestné činy proti životnému prostrediu“ radia medzi kľúčové hrozby trestnej činnosti, ktorým EÚ čelí, na základe čoho sú trestné činy proti životnému prostrediu zahrnuté do programu EMPACT 2022 – 2025,
- novou stratégiou EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti na roky 2021 – 2025, ktorú Komisia predstavila v apríli 2021 a v ktorej sa trestné činy proti životnému prostrediu označujú za jednu z budúcich priorít boja EÚ proti organizovanej trestnej činnosti.

Ciele tohto návrhu podporuje viacročný finančný rámec, v ktorom sa kladie veľký dôraz na financovanie činností na ochranu životného prostredia. Budú existovať určité synergie s už existujúcimi programami. Príkladom môžu byť činnosti odbornej prípravy vyplývajúce z návrhu, z ktorých väčšina už existuje a ktoré poskytuje CEPOL, ako aj odborná príprava v oblasti presadzovania práva poskytovaná agentúrou Frontex a odborná príprava v oblasti súdnej moci poskytovaná rôznymi odbornými sieťami ako EJTN a ERA. Tieto organizácie už využívajú možnosť čerpať z rozpočtu EÚ prostredníctvom programu LIFE, ISF alebo programov Polícia a Spravodlivosť a už prispievajú k rozvoju v oblasti environmentálneho práva.

1.5.5. Posúdenie rôznych disponibilných možností financovania vrátane možnosti prerozdelenia

Komisia bude musieť vynaložiť úsilie navyše, aby si splnila nové povinnosti obsiahnuté v návrhu, ako je monitorovanie situácie, rozšírenie odbornej prípravy, poskytovanie určitých usmernení a zvyšovanie informovanosti. Toto úsilie sa bude opierať o GR JUST a GR ENV, keďže väčšina úloh uvedených ďalej si bude vyžadovať určité časové riadenie a určité dodatočné náklady.

1.6. Trvanie a finančný vplyv návrhu/iniciatívy

☐ **obmedzené trvanie**

– ☐ v platnosti od [DD/MM]RRRR do [DD/MM]RRRR

– ☐ Finančný vplyv na viazané rozpočtové prostriedky od RRRR do RRRR a na platobné rozpočtové prostriedky od RRRR do RRRR.

✓ **neobmedzené trvanie**

– Počiatočná fáza vykonávania bude trvať od roku 2022 do roku 2025

– a potom bude vykonávanie pokračovať v plnom rozsahu.

1.7. Plánovaný spôsob riadenia[61]

✓ **Priame riadenie** na úrovni Komisie

– ✓ prostredníctvom jej útvarov vrátane zamestnancov v delegáciách Únie

– ☐ prostredníctvom výkonných agentúr

– **Zdieľané riadenie** s členskými štátmi

– **Nepriame riadenie**, pri ktorom sa plnením rozpočtu poveria:

– ☐ tretie krajiny alebo subjekty, ktoré tieto krajiny určili,

– ☐ medzinárodné organizácie a ich agentúry (uveďte),

– ☐ Európska investičná banka (EIB) a Európsky investičný fond,

– ☐ subjekty uvedené v článkoch 70 a 71 nariadenia o rozpočtových pravidlách,

– ☐ verejnoprávne subjekty,

– ☐ súkromnoprávne subjekty poverené vykonávaním verejnej služby, pokiaľ tieto subjekty poskytujú dostatočné finančné záruky,

– ☐ súkromnoprávne subjekty spravované právom členského štátu, ktoré sú poverené vykonávaním verejno-súkromného partnerstva a ktoré poskytujú dostatočné finančné záruky,

– ☐ osoby poverené vykonávaním osobitných činností v oblasti SZBP podľa hlavy V Zmluvy o Európskej únii a určené v príslušnom základnom akte.

– *V prípade viacerých spôsobov riadenia uveďte v oddiele „Poznámky“ presnejšie vysvetlenie.*

Poznámky

[61] Vysvetlenie spôsobov riadenia a odkazy na nariadenie o rozpočtových pravidlách sú k dispozícii na webovej stránke BudgWeb: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx.

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

2.1. Opatrenia týkajúce sa monitorovania a predkladania správ

Uveďte frekvenciu a podmienky, ktoré sa vzťahujú na tieto opatrenia.

V tomto návrhu sa uvádza niekoľko pravidiel monitorovania a podávania správ. Po prvé, po uplynutí lehoty na transpozíciu bude musieť Komisia vypracovať správu o tom, ako členské štáty smernicu transponovali. Okrem toho bude musieť päť rokov po transpozícii smernice vypracovať ďalšiu správu o efektívnosti revidovanej smernice a určiť príležitosti na jej posilnenie. Tieto dve správy sú základom pravidiel monitorovania a podávania správ stanovených v návrhu.

Komisia okrem toho každé dva roky vydá správu obsahujúcu údaje zozbierané a zaslané členskými štátmi.

2.2. Systémy riadenia a kontroly

2.2.1. Opodstatnenie navrhovaných spôsobov riadenia, mechanizmov vykonávania financovania, spôsobov platby a stratégie kontroly

Keďže má návrh vplyv na prácu Komisie, presnejšie na prácu GR JUST a GR ENV, rozpočet EÚ sa bude plniť prostredníctvom priameho riadenia.

Podľa zásady správneho finančného riadenia sa rozpočet plní v súlade so zásadou účinnej a efektívnej vnútornej kontroly.

Pokiaľ ide o kontroly, GR JUST a GR ENV podliehajú:

– vnútornému auditu Útvaru Komisie pre vnútorný audit,

– nezávislým externým auditom Európskeho dvora audítorov,

– ročnému absolutóriu, ktoré udeľuje Európsky parlament,

– prípadným správnym vyšetrovaniam, ktoré vykonáva úrad OLAF,

– ďalšej úrovni kontroly a zodpovednosti zo strany európskeho ombudsmana.

2.2.2. Informácie o zistených rizikách a systémoch vnútornej kontroly zavedených na ich zmierňovanie

V tejto fáze neboli zistené žiadne osobitné riziká.

2.2.3. Odhad a opodstatnenie nákladovej účinnosti kontrol (pomer medzi nákladmi na kontroly a hodnotou súvisiacich riadených finančných prostriedkov) a posúdenie očakávaných úrovní rizika chyby (pri platbe a uzavretí)

Podľa usmernení ústredných útvarov Komisie sa náklady na kontroly na úrovni Komisie posudzujú podľa nákladov na rôzne fázy kontroly. Celkové posúdenie pre každý spôsob riadenia sa získa na základe pomeru medzi všetkými týmito nákladmi a celkovou sumou vyplatenou v danom roku za príslušný spôsob riadenia.

Komisia informuje o pomere medzi „nákladmi na kontroly a hodnotou súvisiacich riadených finančných prostriedkov“. Vo výročnej správe o činnosti GR JUST za rok 2020 sa tento pomer vo vzťahu k priamemu obstarávaniu uvádza na úrovni 10,45 %. Vo výročnej správe o činnosti GR ENV za rok 2020 sa tento pomer uvádza na úrovni 1,55 %.

2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

Uveďte existujúce alebo plánované preventívne a ochranné opatrenia, napr. zo stratégie na boj proti podvodom.

Legislatívny finančný výkaz sa týka nákladov na zamestnancov a obstarávanie, pričom sa uplatňujú štandardné pravidlá pre tento druh výdavkov.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov

- Existujúce rozpočtové riadky

V poradí, v akom za sebou nasledujú okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky.

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Číslo	DRP/NRP[62]	krajín EZVO[63]	kandidátskych krajín[64]	tretích krajín	v zmysle článku 21 ods. 2 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách
2	Súdržnosť, odolnosť a hodnoty	NRP	NIE	NIE	NIE	NIE
7	Európska verejná správa	NRP	NIE	NIE	NIE	NIE

- Požadované nové rozpočtové riadky

V poradí, v akom za sebou nasledujú okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky.

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Číslo	DRP/NRP	krajín EZVO	kandidátskych krajín	tretích krajín	v zmysle článku 21 ods. 2 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách
	[XX YY YY YY]		ÁNO/NIE	ÁNO/NIE	ÁNO/NIE	ÁNO/NIE

62 DRP= diferencované rozpočtové prostriedky/NRP = nediferencované rozpočtové prostriedky.
63 EZVO: Európske združenie voľného obchodu.
64 Kandidátske krajiny a prípadne potenciálni kandidáti zo západného Balkánu.

3.2. Odhadovaný finančný vplyv návrhu na rozpočtové prostriedky

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na operačné rozpočtové prostriedky

– ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie operačných rozpočtových prostriedkov

– ✓ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie operačných rozpočtových prostriedkov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Okruh viacročného finančného rámca	2	Súdržnosť, odolnosť a hodnoty

GR pre spravodlivosť a spotrebiteľov			Rok **2025**[65]	Rok **2026**	Rok **2027**	Rok **N + 4**	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)			**SPOLU**
• Operačné rozpočtové prostriedky										
Podpora justičnej spolupráce	Záväzky	(1a)	0,350 000							**0,350 000**
	Platby	(2a)	0,350 000							**0,350 000**
Rozpočtový riadok	Záväzky	(1b)								
	Platby	(2b)								
Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia na vykonávanie osobitných programov[66]										
Rozpočtový riadok		(3)								
Rozpočtové prostriedky pre GR pre spravodlivosť a spotrebiteľov SPOLU	Záväzky	= 1a + 1b + 3	0,350 000							**0,350 000**
	Platby	= 2a + 2b	0,350 000							

65 Rok N je rokom, v ktorom sa návrh/iniciatíva začína vykonávať. Nahraďte „N“ očakávaným prvým rokom vykonávania (napríklad: 2021). To isté urobte aj pri nasledujúcich rokoch.

66 Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky na podporu vykonávania programov a/alebo akcií EÚ (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

		+3								

• Operačné rozpočtové prostriedky SPOLU	Záväzky	(4)								
	Platby	(5)								
• Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia na vykonávanie osobitných programov SPOLU		(6)								
Rozpočtové prostriedky OKRUHU <….> viacročného finančného rámca **SPOLU**	Záväzky	= 4 + 6								
	Platby	= 5 + 6								

Ak má návrh/iniciatíva vplyv na viaceré operačné okruhy, zopakujte oddiel uvedený vyššie:

• Operačné rozpočtové prostriedky SPOLU (všetky operačné okruhy)	Záväzky	(4)								
	Platby	(5)								
Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia na vykonávanie osobitných programov SPOLU (všetky operačné okruhy)		(6)								
Rozpočtové prostriedky OKRUHOV 1 až 6 viacročného finančného rámca **SPOLU** (referenčná suma)	Záväzky	= 4 + 6								
	Platby	= 5 + 6								

Okruh viacročného finančného rámca	7	Európska verejná správa

Tento oddiel treba vyplniť s použitím rozpočtových údajov administratívnej povahy, ktoré sa najprv uvedú v prílohe k legislatívnemu finančnému výkazu (príloha V k interným pravidlám), ktorá sa na účely medziútvarovej konzultácie nahrá do aplikácie DECIDE.

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

		Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	Rok **N + 3**	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)			**SPOLU**
GR pre spravodlivosť a spotrebiteľov									
• Ľudské zdroje		0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**
• Ostatné administratívne výdavky									
GR pre spravodlivosť a spotrebiteľov SPOLU	Rozpočtové prostriedky	0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**
GR pre životné prostredie									
• Ľudské zdroje		0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**
• Ostatné administratívne výdavky									
GR pre životné prostredie SPOLU	Rozpočtové prostriedky	0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**

Rozpočtové prostriedky OKRUHU 7 viacročného finančného rámca **SPOLU**	(Záväzky spolu = Platby spolu)	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	Rok **N + 3**	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá	**SPOLU**

							(pozri bod 1.6)			
Rozpočtové prostriedky OKRUHOV 1 až 7 viacročného finančného rámca **SPOLU**	Záväzky	0,560 096	0,044 218	0,044 218					**0,648 532**
	Platby	0,560 096	0,044 218	0,044 218					**0,648 532**

3.2.2. Odhadované výsledky financované z operačných rozpočtových prostriedkov

viazané rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Uveďte ciele a výstupy ⇩			Rok **2025**		Rok **2026**		Rok **2027**		Rok **N + 3**		Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)						**SPOLU**	
	VÝSTUPY																	
	Druh[67]	Priemerné náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet spolu	Náklady spolu
ŠPECIFICKÝ CIEĽ č. 5[68] Zlepšiť informované rozhodovanie o trestných činoch proti životnému prostrediu skvalitnením zberu a šírenia informácií a štatistických údajov.																		
Odborník v oblasti zberu štatistických údajov na vymedzenie minimálnych noriem a predloženie formátu podávania správ členským štátom				0,111 297														0,111 297

67 Výstupy sú produkty, ktoré sa majú dodať, a služby, ktoré sa majú poskytnúť (napr.: počet financovaných výmen študentov, vybudované cesty v km atď.).

68 Ako je uvedené v bode 1.4.2. „Špecifické ciele…“.

Dodržiavanie noriem				0,016 582		0,016 582		0,016 582										0,049 746
Správa EÚ obsahujúca údaje členských štátov a predkladaná každé dva roky				0,027 636		0,027 636		0,027 636										0,082 908
Špecifický cieľ č. 1, medzisúčet				0,155 515		0,044 218		0,044 218										0,243 951
Monitorovanie smernice																		
Dodávateľ na vypracovanie štúdie o transpozícii smernice členskými štátmi				0 350														
Zamestnanci komisie na preskúmanie a riadenie štúdie dodávateľa				0,054 581														
Monitorovanie smernice, medzisúčet				0,404 581														0,404 581
SPOLU				0,560 096		0,044 218		0,044 218										0,648 532

3.2.3. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na administratívne rozpočtové prostriedky

– ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov

– ✓ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	Rok **N + 3**	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)			**SPOLU**
OKRUH 7 viacročného finančného rámca								
Ľudské zdroje	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**
Ostatné administratívne výdavky								
Medzisúčet OKRUHU 7 viacročného finančného rámca	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**

Mimo OKRUHU 7[69] viacročného finančného rámca								
Ľudské zdroje								
Ostatné administratívne výdavky								
Medzisúčet mimo OKRUHU 7 viacročného finančného rámca								

SPOLU	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**

Rozpočtové prostriedky potrebné na ľudské zdroje a na ostatné administratívne výdavky budú pokryté rozpočtovými prostriedkami GR, ktoré už boli pridelené na riadenie akcie a/alebo boli prerozdelené v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu prideľovania zdrojov a v závislosti od rozpočtových obmedzení.

69 Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky na podporu vykonávania programov a/alebo akcií EÚ (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

3.2.3.1. Odhadované potreby ľudských zdrojov

– ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie ľudských zdrojov.

– ✓ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie ľudských zdrojov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

odhady sa vyjadrujú v jednotkách ekvivalentu plného pracovného času

		Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	Rok **N + 3**	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)		
• Plán pracovných miest (úradníci a dočasní zamestnanci)								
20 01 02 01 (ústredie a zastúpenia Komisie)		2	1	1				
20 01 02 03 (delegácie)								
01 01 01 01 (nepriamy výskum)								
01 01 01 11 (priamy výskum)								
Iné rozpočtové riadky (uveďte)								
• Externí zamestnanci (ekvivalent plného pracovného času)[70]								
20 02 01 (ZZ, VNE, DAZ z celkového finančného krytia)								
20 02 03 (ZZ, MZ, VNE, DAZ, PED v delegáciách)								
XX 01 xx **yy zz** [71]	– ústredie							
	– delegácie							
01 01 01 02 (ZZ, VNE, DAZ – nepriamy výskum)								
01 01 01 12 (ZZ, VNE, DAZ – priamy výskum)								
Iné rozpočtové riadky (uveďte)								
SPOLU		**2**[72]	**1**	**1**				

XX predstavuje príslušnú oblasť politiky alebo rozpočtovú hlavu.

Potreby ľudských zdrojov budú pokryté úradníkmi GR, ktorí už boli pridelení na riadenie akcie a/alebo boli interne prerozdelení v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu prideľovania zdrojov a v závislosti od rozpočtových obmedzení.

Opis úloh, ktoré sa majú vykonať:

Úradníci a dočasní zamestnanci	Rok 2025: Špecifický cieľ č. 5: • Jednorazové náklady: úradník Komisie, ktorý by bol odborníkom v oblasti zberu štatistických údajov, a to v ideálnom prípade štatistických údajov o trestnej činnosti, ktorého úlohou by bolo vymedziť minimálne normy a navrhnúť formát podávania správ pre členské štáty, ktorý by im umožňoval harmonizované vykazovanie štatistických údajov. Táto úloha sa splní za 162 dní. • Opakujúce sa náklady: úradník Komisie, ktorý by bol odborníkom v oblasti zberu štatistických údajov, a to v ideálnom prípade štatistických údajov o trestnej činnosti, ktorého úlohu by bolo uchovávať údaje a vypracúvať správy predkladané každé dva roky a obsahujúce údaje pochádzajúce

[70] ZZ = zmluvný zamestnanec; MZ = miestny zamestnanec; VNE = vyslaný národný expert; DAZ = dočasný agentúrny zamestnanec; PED = pomocný expert v delegácii.

[71] Čiastkový strop pre externých zamestnancov financovaných z operačných rozpočtových prostriedkov (pôvodné rozpočtové riadky „BA“).

[72] Tieto údaje o ekvivalentoch plného pracovného času sa nevzťahujú na celý rok, ale len na sedem mesiacov ročne.

	z členských štátov. Tieto úlohy sa každoročne od roku 2025 splnia za 64 dní. Podávanie správ o transpozícii smernice: • Jednorazové náklady: úradník Komisie, ktorý by riadil a preskúmal štúdiu dodávateľa a zároveň by ako pracovný dokument útvarov Komisie vypracoval skutočnú hodnotiacu správu, ktorá sa má prijať. Táto úloha sa v roku 2025 splní za 79 dní. Každoročne, počnúc rokom 2025: Špecifický cieľ č. 5: • Opakujúce sa náklady: úradník Komisie, ktorý by bol odborníkom v oblasti zberu štatistických údajov, a to v ideálnom prípade štatistických údajov o trestnej činnosti, ktorého úlohu by bolo uchovávať údaje a vypracúvať správy predkladané každé dva roky a obsahujúce údaje pochádzajúce z členských štátov. Tieto úlohy sa každoročne od roku 2025 splnia za 64 dní.
Externí zamestnanci	

3.2.4. Súlad s platným viacročným finančným rámcom

Návrh/iniciatíva:

– ✓ Návrh/iniciatíva je v súlade s platným viacročným finančným rámcom.

– ☐ si vyžaduje použitie nepridelenej rezervy v rámci príslušného okruhu VFR a/alebo použitie osobitných nástrojov vymedzených v nariadení o VFR.

Vysvetlite potrebu a uveďte príslušné okruhy, rozpočtové riadky, zodpovedajúce sumy a nástroje, ktorých použitie sa navrhuje.

– ☐ si vyžaduje revíziu VFR.

Vysvetlite potrebu a uveďte príslušné okruhy, rozpočtové riadky a zodpovedajúce sumy.

3.2.5. Príspevky od tretích strán

Návrh/iniciatíva:

– ✓ nezahŕňa spolufinancovanie tretími stranami

– ☐ zahŕňa spolufinancovanie tretími stranami, ako je odhadnuté v nasledujúcej tabuľke:

rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok **N**[73]	Rok **N + 1**	Rok **N + 2**	Rok **N + 3**	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)			Spolu
Uveďte spolufinancujúci subjekt								
Prostriedky zo spolufinancovania SPOLU								

[73] Rok N je rokom, v ktorom sa návrh/iniciatíva začína vykonávať. Nahraďte „N“ očakávaným prvým rokom vykonávania (napríklad: 2021). To isté urobte aj pri nasledujúcich rokoch.

3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

– ✓ Návrh/iniciatíva nemá finančný vplyv na príjmy.

– ☐ Návrh/iniciatíva má finančný vplyv na príjmy:

  – ☐ vplyv na vlastné zdroje

  – ☐ vplyv na iné príjmy

  – uveďte, či sú príjmy pripísané rozpočtovým riadkom výdavkov ☐

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Rozpočtový príjmov: riadok	Rozpočtové prostriedky k dispozícii v bežnom rozpočtovom roku	Vplyv návrhu/iniciatívy[74]						
		Rok **N**	Rok **N + 1**	Rok **N + 2**	Rok **N + 3**	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)		
Článok …….								

V prípade pripísaných príjmov uveďte príslušné rozpočtové riadky výdavkov.

Ďalšie poznámky (napr. spôsob/vzorec použitý na výpočet vplyvu na príjmy alebo akékoľvek ďalšie informácie).

[74] Pokiaľ ide o tradičné vlastné zdroje (clá, odvody z produkcie cukru), uvedené sumy musia predstavovať čisté sumy, t. j. hrubé sumy po odčítaní 20 % na náklady na výber.